Ժ. ՏԱՐԻ 2871 ԹՈՒԿԱՆ, ՀԱՅՈՑ 18 ՆԱԽԱՍԱՐԴ 4386 — 28 ՕԳՈՍՏՈՍ 1893 — 27 ՍԵՊԵՂԵՐ 1311 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿԱԳԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՏԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وك غزه‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Գրական

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական նուագ 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Օտար երկիրներ Տարեկան դրամ 56
» Վեցամսեայ » 28
Ընտիր բուրաստ Կրթական Գրական Տարեկան Օմ. Ոսկի 2
Գաւառաց Պարբերաբար Տարեկան Դրուշ 50
Խմբագրութեան Գրասենեակ Եամակ կամ այլ գրութիւն չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏՈՍ 28/9 ՍԵՊՏ. 1893

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.—Փարիզի իտալեան դեսպան Պ. Ռէսման անցեալ շաբթու մեկնեցաւ, և Մոնցա գնաց Ումպերտօ թագաւորին մօտ։ Այս մեկնումի տեղի ունեցաւ ճիշդ այն պահուն երբ Իտալիոյ գահաժառանգը կուգար-Այզաս Լոռէն իբրեւ հիւր Վիլհէլմ Կայսեր, դիտելու տարեկան մարզանքը գերման բանակին, և այս բանակին ալ ճշդիւ այն հատուածին որ ֆրանքֆուրտեան նոր պատերազմի մէջ սահմանեալ է առաջին հարուածն ընդունելու և առաջին հարուածը տալու։ Ասւելորդ է ըսել թէ իտալեան գահաժառանգին ճամբորդութիւնը Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջև յարաբերութեանց բարւոքման ամէն յոյսեր յուսադրեց ինչուան «յունական կաղանդը»։—Բայց ասկէ պէտք չէ հետեւցնել թէ առաջիկայ յունուար 1/13էն ետքը պիտի բարւոքին այն յարաբերութիւնը։ Մէջէ լուր կը տրուի թէ հոն գտնուող Ֆրանսացիք մեկնած են քաղաքէն, ուր ստուար թուով արշաւած են գերման և իտալացի զբօսաշրջիկներ։ Միւս կողմէ, Ֆրանսացի և իտալացի արհեստաւորաց և գործաւորաց մէջ յառաջ եկած ծանուցեալ գժտութիւնք աւելի ևս դառնացուցած են զգացումներն, և երբեակ նիզակակցութեան հացին եղ քած են։

Ի ՍԵՒ ԾՈՎ.—Օտեսայէ կը հեռագրուի թէ ի մօտոյ Սեւ ծովու եղերաց վրայ մարդանքներ պիտի կատարուին որք ռուս բանակին ու նաւատորմին համար շատ կարեւոր պիտի ըլլան։ Պիտի ձեւացնեն 7,000 զօրք ցամաք հանելու գործողութիւն մը, Օտեսա քաղաքին վրայ յարձակելու համար։ 60էն 70 հազար ռուս զօրաց բանակ մը այս արշաւոյ թշնամին ետ մղել պիտի ձեւացնէ։ Յարձակող 7,000 զօրաց դէմ պիտի տան չորս զրահաւորք, երկու սրընթացք և շատ մը թորփիլանաւք։ Սեւ ծովու նաւատորմը կազմող միւս մասրտանաւք պիտի մնան Սեւաստոպոլ։

ՊԻԶՄԱՐԲ ԻՇԽԱՆ.—Միւնիխէ՝ Պաւերայի մայրաքաղաքէն՝ կը գրուի առ Ֆրէդերիք Զչիանի ազատական թերթն թէ Պաւերայի մէջ Պիզմարք իշխանի նկատմամբ ցուցուած համակրանքը վերջին ժամանակներս այնքան պտղած է որ իր հրաժարեցումէն ետքը թէեւ խորհուեցաւ իր արձանը կանգնել Պաւիերայի մէջ, բայց այս խորհուրդ այժմ մի կողմ թողուած է։ Հանդանակութեանց մղում տալու համար տեղի ունենալիք ժողովը չգումարեցաւ։ Պիզմարքեան յիշատակարան անուամբ Սիմարնպէրկ լեռին եղերաց վրայ կառուցանելի շէնքն ևս յիշատակարանին վիճակն ունեցաւ։ Ի Պաւիերայի իշխան-խնամակալը, որ շատ լաւ է Վիլհէլմ կայսեր հետ, կէս-պաշտօնապէս իմացուց Պիզմարքաբնակներուն թէ իրենց գաղափարին չի կրնար հաւանիլ։ Քիչ մը դրամ որ հաւաքուած էր՝ պանքա դրուեցաւ, և յայտնի չէ թէ ինչ բանի պիտի ծառայէ։

ՓՈԹՈՐԻՆՆԵՐ.—Հարաւային Ամերիկայի մէջ ծանր աւերումներ և կեանքի կորուստներ պատճառող փոթորիկը ծովու վրայ ևս նաւաբեկութիւններ յառաջ բերաւ։ Ամերիկեան երկու մարտանաւեր քիչ մնաց բոլորովին պիտի ընկղմէին։ Քանի մը մեծ շոգենաւեր չկրցան կոհակաց սաստկութեան դիմադրել և ժայռերու վրայ ինկան խորտակեցան։

Ի ԿԵՌ.—ԱՍԻԱ.—Սմրղանի մօտերն երեւան հանուեցան Լէնկ Թիմուրի պալատան աւերակները։ Գանուած մարմարիոնի կտորները կը ցուցնեն թէ այն ահարկու աշխարհակալին պալատը գեղեցկութեան և արուեստագիտութեան հրաշալիք մ'էր։

ԻՏԱԼԻԱ.—Այս տարւոյ հունձքն ու խաղողի բերքը գոհացուցիչ են։ Ցորենի բերքն է 42 միլիոն հարիւրալիտր, այսինքն՝ երկու միլիոն աւելի քան նախորդ տարին։ Ուրիշ բերքերն ալ անցեալ տարւոյ չափ են կամ աւելի։ Այգիներուն մէջ փիլլոքսերա կոչուած հիւանդութիւնը ՀԱՍ պատճառած է, բայց տարւոյս գինւոյ արտադրութիւնն անցեալ տարւոյ չափ պիտի ըլլայ, այն է՝ 34 միլիոն հարիւրալիտր։

ՍԻԱՄԻ արքի իշխանն ունի եօթանասուն երկու զաւակ։ Ունի նաեւ յիսուն եղբայր և քոյր, և 226 հօրեղբայր և հօրեղբօրորդի։ Այս ամէն անձինք պալատան մէջ կ'ապրին, ուր կը ծառայեն 200 խոհարարք։

ՄԻԿՐՈԲԻ.—Փարիզի թոքախտի հսմաժողովոյն վերջին որոշումներէն մին եղաւ այրել տալ մարմիններն թոքախտէ մեռած հիւանդաց։ Զի որդերն անոնց մարմիններն ուտելէ ետեւ, կը պատահի որ հողէն դուրս ելնեն, եւ որովհետեւ իրենք վարակեալ են թոքախտի միկրոբով, երբ իրենք հողին վրայ կը սատկին, ու փոշի կը դառնան, հովը փոշի դարձած միկրոբներն ամէն կողմ կը ցրուէ բնակարաններուն մէջ, և մարդոց ուտելիքներուն ու խըմելիքներուն վրայ։ Այս է պատճառն որ հարաւային Եւրոպոյ այն գեղեցիկ վայրերն ուր թոքախտաւորք կը գիմեն իրենց կեանքն երկարելու համար, թոքախտէ վարակման մեծագոյն կեդրոններ են այլոց համար։

—Ֆրանսացի բժիշկ մը կ'արգիլէ ընտանեկան կատուներն և շուները պագնել, կամ անոնց մօտ պառկիլ։ Զի քնումներուն ապացուցած է թէ անոնց լորձունքին մէջ շատ մը միկրոբներ կան։

ՔՈՊՈՒՐԿ-ԿՈԹԱՆԻ հանգուցեալ դուքսը մահէն քիչ առաջ յատուկ սուրբ հանդակաւ մը Անգլիոյ թագուհւոյն ուղարկեց կնքեալ պահարան մը, որոյ պարունակութիւնն յայտնի չէ։ Նաեւ քաղաքական կոտակագիր մը թողուց երեք օրինակ, մին Վիլհէլմ Կայսեր ուղղեալ, երկրորդը Կալէսի իշխանին և երրորդն իւր յաջորդին՝ Էտինպուրկի դքսին ուղղեալ։

ՖԵՐԴԻՆԱՆԴ ԻՇԽԱՆ, իբրեւ մասկ ազգական Քոպուրկ-Կոթայի հանգուցեալ դքսին, անոր յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելուն առթիւ, պատիւ ունեցաւ Վիլհէլմ կայսեր հետ տեսակցելու։ Ցուզարկաւորութեան ներկայ էր քաղաքային սեւ հագուստով։ իսկ հացկերոյթին ժամանակ իւր զօրավարի համազգեստը կը կրէր։

ԱՆԳԼԻԱ.—Երեսփ. ժողովոյ արդի նստաշրջանը մի քանի օրէն պիտի փակի, քանի որ կառավարական գլխաւոր ծրագիրն 34 քուէի մեծամասնութեամբ ընդունուած և Լորտերու ժողովոյն յանձնուած է ըստ օրինի։ Բայց աշնանային նստաշրջան մը անպատճառ տեղի պիտի ունենայ, յորում նախարարութիւն Անգլիոյ, Սկոտիոյ և Կալլէսի գործոց բարւոքման վերաբերեալ ծրագրեր պիտի առաջարկէ, տեղի չտալու համար այնպիսի գանգատի մը թէ միայն քոյր-կղզոյ գործերով պարապած է։

ՈՒԲՍԱԼԱ, հնագոյն համալսարանն ի Շուէտ, ի մօտոյ պիտի տօնէ իւր հաստատման 600 դ. տարին։ Բրուսիոյ արքայազուն Ֆրեատերիկ Լէոբոլտ իշխան ներկայ պիտի ըլլայ՝ Ոսկար թագաւորի յատուկ հրաւէրով։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴՐԱԳԻՏՈՒՀԻՐ.—Վիճակագրութենէ մը կ'երեւի թէ Ֆրանսայի մէջ այժմ կան 2,133 կանայք կամ օրիորդք որք գրիչ կը շարժեն հրապարակի վրայ։ 1,211ը կը գրեն վէպեր կամ մանկութեան և երիտասարդութեան համար գիրքեր։ 217ը կը գրեն մանկավարժական, 280ը կը մշակեն բանաստեղծութիւն։ Մնացեալք այս զբաղմանց թէ մին և թէ միւսը կը կատարեն։ Գրագիտաց ընկերութեան անդամ են 1,219 գրագիտուհիք։ Թատերական հեղինակաց ընկերութեան ալ անդամ են 32 կանայք։ Լրագրաց մէջ գրողներն 237 են թուով, բայց 230ը կը գրեն միայն նորաձեւութեան լրագրերուն մէջ, կամ ուրիշ լրագրաց նորաձեւութեան բաժինն ստանձնած են գրել։

ԶՐԱՆՑՆԵՐ.—Ի Կեդրոնական Ամերիկա նիքարակուայի ջրանցը չմեկնելն ձեռնարկող ամերիկեան ընկերութիւնը մօտակայ Բանամայի ընկերութեան վիճակ ունեցաւ։ 21 միլիոն ֆր.ի չափ ծախք ընելէն ետեւ, անկարող եղաւ վճարելու Կրէյմաուէզ քաշած 20 հազար ֆրանքի փոխանակագիր մը, և չկրնալով դրամ փոխ առնուլ իւր արժեթղթոց երաշխաւորութեամբ, ստիպուեցաւ դադրեցնել վճարումները։ Միացեալ Նահանգաց բարձրագոյն ատեանը, լսելէ յետոյ ընկերութեան նախագահն, որ երդմամբ հաստատեց թէ վճարումները շարունակել անկարելի էր, հաշուեյարդարութեան հրաման տուաւ։

ԱՀՌԵԼԻ ԱՐԿԱՆ.—Ֆրանսայի Տրէօ քաղաքին մաքսատան մէջ ահռելի արկած մը տեղի ունեցաւ։ Պ. Ռոպէռ անուն անձը գանձապետի պաշտօն կը վարէր, և կասկածուելով թէ դրամ կը խլէ, քննիչ ղրկուեցաւ։ Ցումարներն անհետացնելու համար, Ռոպէռ փորձեց կեդրոնական շէնքին կրակ տալ։ Կրակին առաջքն առնուեցաւ, և Ռոպէռի համար անոպատ տեղեկագիր մը ղրկուեցաւ։ Հակնալով որ չպիտի կրնայ պարպանալ, թողուց պաշտօնն, և հեռացաւ, ըսելով թէ ինքնասպան պիտի ըլլայ, իւր ընտանեաց պատիւն և ինքը փրկելու համար։ Բայց ապա ետ եկաւ, շաբաթ գիշեր իւր տան շուրջ գեգերեցաւ, առատուն կանուխ հոն մտաւ, ելաւ իւր կնոջ սենեակը, խեղդաստանոք համբուրեց իւր կինն եւ երկու զաւակներն և յետոյ բէվոլվերով կրակ ըրաւ իւր կնոջ վրայ։ Կինն անկողնէն վար ցատկեց, և պատուհանն ելնելով օգնութիւն աղաղակեց։ Ռոպէռ նորէն կրակ ըրաւ և երկու գնտակ տեղաւորեց խեղճ կնոջ գլխուն մէջ։ Ապա, կարծելով թէ կինը մեռած է, իւր հնգամեայ աղջիկ զաւկին վրայ ալ կրակ ըրաւ և ծանրապէս վիրաւորեց, և թէպէտ հօթնամեայ տղուն ալ ուզեց բէվոլվերն և կրակ ըրաւ, բայց մանչը փախաւ ազատեցաւ։ Յետոյ, վար իջաւ նկուղն, ներսէն կղպեց, և ինքզինք մեռցուց նոյն ատրճանակով։ Կինն ահռելի տանջանքով մեռաւ։

ՏԱՓԱՏԻՆ ԿՈՃԱԿՈՎՆ ԱԶԱՏԱՏ.—Այս է, արդարեւ, վիճակն Պ. Պուլգանոբի, Լիպ—ԲաՀ—օլ հակահրէական թերթին խմբագրերէն միայն, որ Թէշիլտեան տան դէմ անուանարկիչ յօդուած մը գրած ըլլալով, նոյն տան կողմէ Պ. Լաֆոն պատիւ պահանջեց և մեծամարտի հրաւէր կարդաց։ Երկու քաջերն ատրճանակով ճակատեցան 30 քայլ հեռաւորութեամբ, երկերկու գնտակ արձակելու պայմանաւ։ Առաջին կրակին Պ. Լաֆոնի գնտակը Պ. Պուլգանոբէի փողը քերեց և վար ինկաւ, զի տափատին կոճակին բախած ըլլալով, ոյժը պակասած էր։ Եթէ կոճակը փրթած ըլլար, հակահրէական թերթին խմբագիրն անշուշտ մեռած էր։ Գոդակն ոտքերը պիտի ծակէր։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ մէջ օրուան նորաձեւութեանց մին է թրքական բաղնիքն։ Ընկերութեան լաւագոյն դասակարգին պատկանող մեծահարուստ Ամերիկացի Տիկին մը սկզբնաւորութիւն ըրաւ իւր ընկերուհիներն հրաւիրել «Թրքական բաղնիքի»։ Այս նպատակաւ կը վարձէ հասարակային բաղնիքներէ մին՝ միջօրէէն մինչեւ երեկոյ, կամ իրիկուընէ մինչեւ կէս գիշեր, և հոն կը հրաւիրէ իւր բարեկամուհիներ։ Ո՛չ մէկ ծախք կը խնայուի սոյն զուարճութեան պերճ հանդէսին մը տալու։ Ծաղիկներ, անուշահոտութիւններ, ընտիր ուտեստներ առատօրէն կը գտնուին, և Բէլլէներու պաշտօնը կը վարեն՝ Տաստի Գրուիթիը քաջ ի գործ դնող սպասուհիներ։ Լուացումն երեք-չորս ժամ տեւելէն ետքը, ընթրիք կը տրուի։ Այն ատեն մերկութիւնք տեղի կուտան եղանակին ամենէն գեղեցիկ շրջազգեստներուն, և յայնժամ միւս սեռն ևս կը հրաւիրուի սեղանի։ Ներ տիկիններ չեն հրաւիրուիր, հաւանօրէն զի չվարժուողներու համար թրքական բաղնիքը սրտի բաբախում կը պատճառէ։

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊՏՈՒՈՒԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ ՄԻՋ

Ա.

Նախակրթութեան հիմը կը կազմեն գրել, կարդալ և հաշուել։ Այս երրեակ առարկաներուն ուսման մասին մանկավարժներուն աչխատութիւնը կայացած է սկզբունքներ և օրէնքներ սահմանելով մանուկը վարժեցնել խորհիլ— և դատիլ— և այսպէս կազմել բարոյական էակ մը, որ յարմար և ճկուն ըլլայ բարձրագոյն դաստիարակութեան և կրթութեան։

Ամեն տեղ դիտուած է որ հմուտ և հետեւականութիւն ունեցող ուսուցիչներն, եթէ իրենց աւանդած առարկաները նկատեն իբրեւ միջոց մանկան բարոյական նկարագրին կազմութեան, այն ատեն մանուկն հետզհետէ խորհելու և դատելու վարժուելով կ'ուսնայ ինքնագործունէութեան ոգի մը, որ զարգացման առաջին և կարեւոր պայմաններէն մին է։ Ահա այդ կարողութիւնը ձեռք բերելու ամենալաւ միջոցն է թուաբանութիւն։ Սակայն թուաբանութիւնն իւր նպատակին ծառայելու համար պէտք է որ Ա. նիւթը մանկան մտաւոր զարգացման համաձայնի։ Բ. նիւթը մանկան կեանքին հետ ուղղակի յարաբերութիւն ունենայ։ Գ. դասախօսութեան եղանակը գնական և դրուցատրական ըլլայ։ Այս տեղ իւրաքանչիւր տարեշրջանին համար այսպէս կը սահմանենք նիւթը։

Թուաբանութեան համար առաջին տարուան նիւթն է 1—10 և 1—20 թուաշրջանը։ Աշակերտն այդ շրջանին մէջ չորս գործողութիւններով հաշիւներ կրնայ կատարել։ որովհետեւ դեռ վարժարան չեկած անային կեանքին մէջ 1—10 թիւերով հաշիւներ կատարած է։ սակայն վարժարանին մէջ նորա այդ մտաւոր զարգը կարգի կը դրուի պարզ թիւերով և իւր կեանքէն առնուած գործնական խնդիրներով։ Թուաբանութեան համար նկատողական և դիտողական ուսումը կը սկսի գործնական խնդիրներով։ ուստի այդ խնդիրներու կազմութեան պէտք է շատ հոգ տանիլ։ որովհետեւ մանուկն այդ խնդիրներու մէջ պիտի տեսնէ գրամի, կշիռի և մէթրի վերաբերեալ նախնական ծանօթութիւններն։ Հետեւաբար այդ խնդիրներն որքան հմտութեամբ և ճարտարութեամբ կազմուին, այնքան աւելի լաւ կը ապաւորուին յիշեալ չափերն աշակերտին մտքին մէջ։

Այդ հաշիւներ — թէ՝ պարզ թիւերով և թէ՝ գործնական խնդիրներով— կը կատարուին բերանացի և գրաւոր։ որովհետեւ բերանացի հաշիւները գրաւոր հաշիւներուն հիմը կազմելով, մանկան գործնական ոգի մը կուտան արագ և ճկուն հաշուելու։

Ամբողջ թիւերով հաշուելու ժամանակ չենք մոռնար նաեւ անոնց մասը առնել, որովհետեւ արդէն մանուկը գիտէ թէ 4ին $^1/_2$ = 2, 6ին $^1/_3$ = 2 ելն, սակայն ամեն նիւթի ուսման մէջ խորադիտութիւնը անհրաժեշտ ըլլալով՝ ամբողջ թիւերու մասը առնելը գնական միջոցներով պէտք է դիտելի ընել։

Այդ ուղղութեամբ 1—10 թուաշրջանին մէջ մանուկը պիտի աւարտէ ամբողջ թուաբանութիւն մը, ամբողջ թիւերու չորս գործողութեան և թիւերու մասը առնելու վրայ բաւականաչափ տեղեկութիւն ստանալով։ Նաեւ իւրաքանչիւր դասախօսութիւնը գնական միջոցներով կատարուելով՝ քիչ շատ խորհելու և դատելու վարժուած է։

Երկրորդ տարուան համար 1—10 թուաշրջանը կ'ընդլայնենք իւրաքանչիւր միաւորը 1 տասնաւոր առնելով, որ կ'ընէ 1—10 տասնաւոր կամ 1—100 միաւոր։ Այս տեղ աշակերտները պիտի հաշուեն այլ և այլ ձեւերով խնդիրներ։ ասոնց մէջ կը լուծուին այնպիսի խնդիրներ որոնք կը պարունակեն միայն մէկ գործողութիւն։ յետոյ այնպիսի խնդիրներ որոնք կը լուծուին երկու կամ երեք, երբեմն ալ չորս գործողութեամբ։ այդ վարժութիւններէն վերջը գործնական կեանքէն առնուած գիներու վերաբերեալ խնդիրներ։ որովհետեւ այժմ ընդունուած է թէ գործնական խնդիրներու մէջ ամենէն աւելի գիներու վերաբերեալ խնդիրները մանկան կեանքին աւելի մօտ և աւելի զարգացուցիչ են նախնական ընթացքին մէջ։ Եւ այդ խնդիրներու մէջ կապակցութիւնը պահելու համար նախ մէկ քանակութեան արժէքէն չատին արժէքը գտնել։ յետոյ փոխադարձաբար չատին արժէքէն մէկին արժէքը գտնել, վերջապէս քանի մը քանակութեան արժէքէն անոր մէկ մասին կամ բազմապատիկին արժէքը գտնել։ Այդ դասակարգութիւնը մանուկը կ'առաջնորդէ ուղիղ դատողութեան և առանձին գործելու։

Այստեղ կը մտածենք թէ կեանքին մէջ պատահած հաշիւները ոչ թէ միայն ամբողջ թիւերով կը ներկայանան, այլ նաեւ երբեմն կոտորակաւոր քանակութեամբ, և այդ կոտորակներով մանուկը արդէն հաշիւներ իսկ կատարած է։ արդ, եթէ միայն ամբողջ թիւերով հաշուենք և կոտորակաւոր քանակութիւնները ուշադրութեան չառնենք, մանուկը հաշիւներու մէջ միակողմանի ծանօթութիւն ստանալով, տեղ տեղ յառաջդիմութիւնը կը կասի և ինքնագործունէութիւնը կը դադրի, մինչեւ նախակրթութեան մէջ անհրաժեշտ պայման է նախատեսել յառաջդիմութիւնը դիւրացնող և հետաքրքրութիւնը վառ պահող նիւթերը։ Այնու ամենայնիւ, այդ նիւթերը կ'առնենք մանկան մտաւոր հին պաշարէն, օր.— մէկ խնձորը երկու հոգիի բաժնէ։ մանուկը առանց վարանելու կ'ըսէ — իւրաքանչիւրը կ'առնէ կէս խնձոր — ահա նիւթը, ի՞նչ է կէսը։ Այստեղ կէսը գնական միջոցներով կը մշակենք իբրեւ առանձին նիւթ։ յետոյ անոր հետ կ'առնենք կապակցութիւն ունեցող փոքրագոյն, ամբողջը, եթէ կ'առնենք երրորդը և անոր հետ միասին վեցերորդը և իններորդը, վերջապէս հինգերորդին հետ կ'առնենք տասներորդը և հարիւրերորդը։ Եւ որպէս զի այս կոտորակները աշակերտաց մտքին մէջ տպաւորուի, գիծերով, վայրերով գնական և գործնական վարժութիւններ ընելու է։

Այդ կոտորակներով գործողութիւնները կատարելու համար, իւրաքանչիւր կոտորակի գնական վարժութիւններէն ետքը միայն այն կոտորակով կամ անոր աւելի փոքր մասերը ցուցնող կոտորակներով կազմուած պարզ և գործնական խնդիրներ կատարել պէտք է տալ չորս գործողութեամբ։ Բայց

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (25)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

Գետինը նետեց զանոնք, նորէն գնաց հոն ուսկից առած էր այս գործիները և անգամ մըն ալ ետ դարձաւ՝ բահ մը և թիր մը բերելով։ Ցետոյ, վեր առաւ լապտերը և լուսայեղ ճառագայթը պտըտցուց գետնին վրայ։ Նոյն միջոցին, զարմացման աղաղակ մը արձակեց։ Կախուղ գետնին վրայ յատակը էն, որոչակի կը նկարուէին մարդկային ոտքերու դրոշմները։ Խուլ բացագանչութիւն մը խուսափեցաւ կուրծքէն։

—Արդեօք կը խենդենա՞մ, մրմռաց։

Ոչ։ Իր այդ գուածը շատ իրական էր։ Դրոշմները փոքր էին։ կարծես կնոջ մը ոտքէն եկած էին։ Պելէն ձեռքը ճակտին տարաւ զոր սառուցիկ քրտինք մը կ'ողողէր։ Անչարժ կը կենար, իբր թէ սպասէր որ խաւարին մէջէն ահարկու ուրուական մը դուրս գայ։

—Օ՛ն, տղայութիւն պէտք չէ, ըսաւ նորէն։

Բայց, հակառակ իր կամքին, կը սարսռար։ Խնամով կը քննէր այն նշանները, որք նեղ կիսաշրջանակի մը վրայ կը տարածուէին։ Կեդրոնին մէջ, աւելի խորունկ տպաւորուած էին հողին վրայ, իբր թէ խորհրդաւոր արարածը որ թողած էր իր անցքին այս անջնջելի նշանը, կորացած ըլլայ իր սրբութիւններուն վրայ՝ ցաքելու համար... Ինչպէս ըսինք, հորին բացուածքը աւելի քան երկու մէթր բարձր կը գտնուէր։ Կարելի՞ բան էր որ մէկ ոտնամով մարդ մը կարենար հասնիլ երկաթէ առաջին կեռերուն որք մինայն կրնային մէկին հոն մըտցուցնել։ Խնդիր զոր տը Պելէն չէր ջնարի իսկ լուծել։ Իրաւ, կը վախնար։ Ցանկարծ, վճռական չարժումը մը ըրաւ։ Ձեռքը գրպանին մէջ սահեցնելով ապահով եղաւ թէ երկկարուածեան ատրճանակը՝ որով զինուած էր նախզգուշութեան համար, հոն էր։ Սակայն, վերջին կէտ մը կը մնար իրեն ստուգելու։ Ո՞սկից եկած էր այդ տեղ մտնող արարածը, որ ծակէն ներս մտած էր։ Այս խնդիր իր միտքին կը ներկայանար այնու մանաւանդ ուժգնութեամբ զի միայն իրեն ծանօթ տրամաբանութիւնները անլուծելի կ'ընէին զայն։ Արդարեւ, մէկ կողմէ, ոտքերուն հետքը, ինչպէս երեւցաւ, կը գտնուէր պատին կազմած չրջանակին մէջտեղ։ Ուրեմն հարկ էր որ անձանօթը գետնէն դուրս ելած ըլլար։ Արդ, թուքքարին վրայ ծածկուած քարէ տախտակ մը կար։ բայց այս տախտակ ոչ մէկ կէտի վրայ կ'երեւէր, և որ Պելէն բաւական խնամով խուզարկած էր հերձերուն համապատասխանող գետնին մասը՝ ապահով ըլլալու համար թէ կափուլը տեղէն չէր խախտած։ Պահ մը իր խոհերուն մէջ թաղուած մնաց։ Բայց այն կորովի քնաւորութիւններէն էր որք կ'արիանան հարուածին տակ։ Առաւ բահը, և հաստատապէս յարձակելով հողակոյտին վրայ, շատ չանցած երեւան հանեց քարը որուն վրայ խօսեցանք և որուն ծաւալը գրեթէ մէկ քառակուսի մէթր էր։ Ցետոյ, ընկերը օգնութեամբը, վեր առաւ ծանր քարը, որ ինքը վրայ դարձաւ և ինկաւ ծանրօրէն գետնին վրայ։ Վերջին անգամ մը, որ Պելէն իր շուրջը պտըտցուց լապտերին լոյսը, յետոյ բացուածքէն մէկիկ մէկիկ վար նետեց հետն առած գործիքները։ Եւ վերջապէս, իր հուժկու բազուկներուն օգնութեամբը, ինքն ալ վար իջաւ։ Այն ատեն կը գտնուէր առաջնոյն յար և նման երկրորդ նկուղի մը մէջ։ Բայց այս նոր գետնափորին հողը յամառ աշխատութեան մը նշանները կը կրէր։ Հողը ամեն կողմէ փորուած էր, և շատ տեղ լայն ծակեր կային։ Այս անգամ, գետինը ինաւ ո՛չ դրոշմ չէր կրեր։

—Լա՛ւ, մրմռաց որ Պելէն։ Այն անխոհեմը որ նենգութեամբ մը զոր երեւան պիտի հանեմ, մինչեւ հոս եկեր է, բան մը չէ գտեր վերջապէս։

Ցետոյ՝ ժպիտով մը աւելացուց։

—Շատ գէշ ըրեր է այս դրոշմերն անհետ չընելով... չափէն աւելի ապացուցած է ինձ թէ անճարակին մէկն էր, և հետեւապէս քիչ երկիւղալի։ Բայց ո՞վ կրնայ ըլլալ այդ մարդը... որուն ոտքն այսքան փոքր է...

Առաւ բրիչը։

—Ամեն պարագայի մէջ լաւագոյն է աճապարել։ Պէտք է խուզարկութիւններս վերջացնեմ, և այն ատեն բոլոր աշխարհը կ'արհամարհեմ...։

Այս ըսելով, որ Պելէն, վեր սոթթելով թեզանիքները, երեւան հանած էր թաւամազ բացուկներ որոց վրայ դնդերները պարանի պէս դուրս կը ցցուէին։ Այն ատեն սկսաւ փորել, բրիչովը նախ մասերու բաժնելով կակուղ հողը, յետոյ, բահով, պատին դէմ նետելով աւելորդ հողը։ Քառորդ ժամ անցաւ այսպէս։ Բրիչը վեր կելլէր և կիջնէր չոր արմուկով մը։ Ցետոյ բահը վեր կառնէր հողը որ կը կուտակուէր դէպին վրայ որ հետզհետէ կը մեծնար։ Այն ատեն կեցաւ որ Պելէն և կարծես չափեց փորած ծակին խորութիւնը։

—Անխոհեմութիւն պէտք չէ, մրմռաց։

Եւ աւելի մեղմիւ շարունակեց իր գործը, այժմ նախզգուշութիւն ընելով իբր թէ վախնար որ երկաթին հարուածը չջախջախէր այն նիւթը զոր կը ջանար դուրս հանել։ Վերջապէս, բացագանչութիւն մը արձակեց։ Բահն յանկարծ արգելքի մըն էր հանդիպած։

Մարդը ծնրադրեց, և, եղունգներովը ապրն ըրաւ հողը։ Ցետոյ լապտերն առաւ և ճառագայթը բացուածքին վրայ ուղղեց։ Սև քար մը, որուն վրայ փայլուն նշաններ կ'որոշուէին, գուրս կը ցցուէր մուտ գետնէն։ Կարծես այս երեւոյթ նոր կորով մը տուաւ գործաւորին։ Իր անխոնջ ձեռքերը կը ջանային տեղէն հանել այդ քարը։ Վերջապէս, ծունկերուն վրայ կոխանալով։ յաջողեցաւ անջատել զայն հողէն։ Կարովի ճիգով մը վեր առաւ, և բաց մնացած խոռոչին մէջ մրճեց իր բազուկը ենթադրելով որ իր փնտռածը պիտի գտնէր տակէն։ Բայց զայրոյթի աղաղակ մը արձակեց։

—Ոչի՞նչ, ոչի՞նչ, ըսաւ։ Անէ՞ծք։

Եւ նորէն բռնելով բրիչը, լայնցուց բացուածքը։ յետոյ, բոլոր ուժովը զարնելով, երկաթէ ձողը կը մխէր հողին մէջ։ Բայց ծայրը ներս կը թափանցէր անարգել։ Հիմակ ալ Պելէն կը փորէր տեսակ մը տենդոտ կատաղութեամբ։ Հողը կը ժայթքէր անոր հարուածներուն տակ։ Ակ հանդիպա չէր առներ, բոլոր անդամներէն քրտինք կը հոսէին։ Եւ բան մը չէր երեւար... Այն ատեն, վհատած, ոտքի ելաւ, և նետելով բրիչը։

—Անիծո՛ւած եմ, մրմռաց։

Այս պահուս, խուլ խորթիւն մը խուսափեցաւ կարծէքն... ձեռք մը դրուած էր իր ուսին վրայ, մինչ հեգնոտ ձայն մը սա բառերը կ'արտասաներ։

—Է՛յ, պարոն դուքս, կերեւայ թէ որսորդութիւնն յաջող չէ։

Տը Պելէն ճիգ մը ըրաւ ցատքելու համար... բայց իր վրայ տրուած ձեռքը այնքան ծանր էր որ խեղճը գետնին դամուած էր կարծես... Տը Պելէն բացառիկ ուժ մը ունէր զոր կը վկայէին, հակառակ իր ազնուապետական չարժումներուն, իր խոշոր ձեռքերն ու լայն անդամները։ Եւ, սակայն, յանկարծ, ինքզինքը զսպուած, յաղթուած կը զգար։ Այսպէս, այս խորհրդաւոր էակը, որուն ներկայութիւնը հաստատած էր հսկի վրայի դրոշմներէն, այս էակը կը գտնուէր հոն, իր մօտը, և մեկէնիմեկ զգացուցել կուտար իր ազդեցութիւնը։ Իրապէս թշնամի՞ մը էր։ Ոչ թէ այն արկածախնդիրներէ մին որք, մութին մէջ դարանի կենալով, կը յարձակին ընտրուած զոհին վրայ՝ անմիջական տուրք մը խլելու համար անկից, այլ մին այն խուզարկողներէ որք ամեն բանէ առաջ կը ջանան ապահովել գաղտնիքի մը տրացումը, եռքէն ստակ քաշելու համար երկար ատեն... յիրաւի, թերեւս զարմանք պատճառէ այս մտածումներուն որոճումը այնպիսի մարդու մը ուղղիչ մէջ որ յանկարծի եկած է։ Բայց Պելէն պաշարութեան անձաւորումն էր։ Իր կազմուածք ազատած էր այն ջղային ցնցումէն զոր առաջ կը բերէ ամեն անակնկալ։ միտքը պայծառ և պիտդ կը մնար։ Ուստի, չէր չարժեր։ աւելին կայ։ չէր պատասխաներ իրեն ուղղուած արհամարհոտ խօսքերուն։ Կը սպասէր։ Մինակ իր ալ ձեռքը, անդգալի չարժումով մը, կ'ինկնէր դէպ այն գրպանն ուր կը գտնուէր ատրճանակը։ Միւսը կը շարունակէր։

—Է՛յ ուրեմն, գեղեցիկ դուքս, պատասխան չես տար... Գիտեմ թէ անհաճոյ բան է անհանգիստ ըլլալ երբ մարդ փափուկ գործողութիւններով զբաղած է... բայց ասիկա պատճառ մը չէ այդ աստիճան վախնալու... Տեսնենք, պիտի պատասխանե՞ս։ Ա՛հ, արդեօք սոսկումէ մեռա՞ր։

—Ո՛ղջ եմ, ողջ առողջ եմ, գոչեց դուքսը։ Դո՛ւն մեռած մարդ մըն ես։

(Շարունակի)

առարկութիւն կ'ըլլայ թէ 1/2ը 1/4ին հետ ինչպէս պէտք է գումարել։ Ահաւասիկ ուսուցչին մշակելու նիւթը. արդէն մենք 1/2ը զննական միջոցներով դիտելի ըրած ժամանակիս նաեւ չմոռցանք ամբողջ քառորդներով և ութերորդներով եւս ներկայացնել. ուրեմն մանկան մտքին մէջ արդէն ունինք նախապատրաստական պարապմունք. հետեւաբար մանուկը 1/2ը 1/4ին հետ բաղդատած ժամանակ ինքնագործունէութիւնը զինքը կ'առաջնորդէ և գտնել կուտայ թէ 1/2ը 1/4ի վերածելով է միայն կարելի 1/2ը 1/4ին հետ գումարել, որով նաև մանուկը նախապատրաստութիւն կ'ունենայ առաջիկայ դասերուն համար և միշտ հաւասար մաս հաւասար մասի հետ կը գումարէ և կը հանէ։ Այդ կէսի հաշուէն վերջը կուգայ երրորդով հաշուել և ասոր հետ կապակցութիւն ունեցող 6ըվի և 9ըվի հաշիւները։ Այս տեղ պիտի կրկնուին այն բոլոր վարժութիւնները, որոնք տեղի ունեցան կէսի հաշուի մէջ, միայն նիւթը փոխուած է, կէսին տեղ երրորդ։ Ուստի, ագէջ բացայայտ կ'երեւի թէ մեծ ջանք և խնամք կը պահանջուի թէ վարժութիւններու կրկնութեան և թէ դասախօսութեան կապակցութեան համար, առանց ատոնց թուաբանութեան ուսումն ոչ արդիւնաւոր կ'ըլլայ և ոչ զարգացնող մանկան դատելու կարողութիւնները։

Այդ ուղղութեամբ մանուկը 1—100 թուաշրջանով կ'աւարտէ ամբողջ թուաբանութիւն մը, որուն մէջ արդէն 1—10 թուաշրջանին նիւթերն համակրկնելէն զատ նաև սորված է ամբողջ և կոտորակաւոր քանակութիւններով թէ պարզ և թէ բարդ գործնական խնդիրներ լուծել։

Ս. Յ. Պօյաճեան

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պարիսարքը յառաջիկայ երեքշաբթի կը մեկնի մայրաքաղաքէս Եալովայի Ջերմուկները երթալու, ի դարման անձին։ Ն. Ամենապատուութիւն մէկ ամսոյ չափ պիտի մնայ հոն։

Պարիսարքական Փոխանորդ Դեր. Տ. Գաբրիէլ Ս. վարդապետ ձեվահիրճեան վաղը Մարիկիվ պիտի երթայ հրաժարական Թագ. Խորհրդոյն հրաւէր կարդալու որ ստանձնէ իր պաշտօնը։ Այս առթիւ, Դեր. Փոխանորդ Հայրը առաւօտուն շարող պիտի խօսի գիւղին եկեղեցւոյն մէջ։

Պաֆրայի ազգայնոց խնդրանաց վրայ, Խան Ժողովը իր վերջին նստին մէջ որոշիր է այդ թեմը միացնել Ամասիոյ վիճակին։

Կը հաղորդուի մեզ թէ եկեղեցական երգեցողութիւն սիրողներու խումբ մը վաղը պիտի երգէ Թոփ-Դաքուի Ս. Նիկողայոս եկեղեցւոյն մէջ ուր պիտի պատարագէ Դեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան։

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել, թէ նորընծայ Տ. Արիստակէս քահանայ Թաշճեան վաղը իր անդրանիկ պատարագը պիտի մատուցանէ Քարակէօմրիւկի եկեղեցւոյն մէջ։

Հետեւեալն հաղորդուած է մեզ ի հրատարակութիւն։

Մայր-եկեղեցւոյ երաժշտ Տիրացու Արիստակէսի թոռան Տիկին Արաքսի Հիսարլեանի յուզարկաւորութեան տխուր հանդէսը կատարուեցաւ երէկ Դատաքիւղի Ս. Թադեւոս եկեղեցւոյն մէջ, ուստից հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Սկիւտարի գերեզմանատունը։

Հանգուցեալը 22 տարեկան հասակին մէջ կնքելով իւր մահկանացուն, ի խոր սուգ համակեց իւր ամուսինին ու ազգականքը, որք թողով իւր ննամսեայ զաւակը։

Պարոյր Հիսարլեան, իւր ամուսինը, խորին չնորհակալութիւն կը յայտնէ այն ազնիւ անձանց որք բարեհաճեցան իրենց ներկայութեամբ պատուել յուզարկաւորութիւնը։

ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ԵՒ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶ

Դիվրօրէն Ի — յորէնէայ

Սոյն կրթական հաստատութիւն ընդգրկելով Գերմանական բարձրագոյն Պէրլէր Շո—Լէյ (Burger Schule) ծրագիրը, ուսանողաց կաւանդէ Հայերէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն, Գերմաներէն ու Անգլերէն լեզուները, Ուսողութիւն և Բնագիտութիւն իւր ճիւղերով և այլն, և այլն, ինչպէս և ձայնական ու գործնական երաժշտութիւն։

Աղջկանց ձեռարուեստի, կարի ու ձեւի համար Փարիզէն յատկապէս բերել տրուած է առաջին կարգի վարժուհի մը։

Դասախօսութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ սեպտ. 1ին, ուստի կը հրաւիրուին գիշերօթիկ աշակերտք ու աշակերտուհիք Օգոստ. 30ին ներկայ գտնուիլ յուսումնարանս։

Գիշերօթիկ կամ ցերեկեայ աշակերտ և աշակերտուհի հաստատութեանս յանձնել փափաքող պատուարժան ծնողք՝ կըրնան դիմել տեսչութեանս ամեն օր, ստանալու տեղեկութիւն ծրագրի և ընդունելութեան պայմանաց մասին։

Հէնոպրէր-Տնօրէն

Կէտիկ-Փաշա Կ. Ս. ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆՑ

782 2—3

Մեզ հաղորդում են, որ ներկայումս «Հայոց բելլետրիստներ» վերնագրով առասերէն ժողովածուի յայտնի խմբագիր Պ. Իւրիկ Վասիլովսկին զբաղած է նոյն ժողովածուի երկրորդ հատորի խմբագրութեամբ։ Այս հատորը բաղկացած կը լինի երեք մասերից — վիպական գրածներից, ոտանաւորներից և բեմական գրածներից։ Վիպականի մէջ տեղ կը բռնեն. Շիրվանպզդէի «Նամուս» և «Արքէն Դիմաքսեան» ընդարձակ վէպերից գլուխներ՝ հանդերձ վէպերի ընդհանուր բովանդակութեամբ, նոյն հեղինակի մի քանի վէպիկները և պատկերները ամբողջովին, նոյնպէս և Լէյլի և միւս երիտասարդ հեղինակների վէպիկներից մի քանիսը։ Ոտանաւորների բաժինը բաղկացած կը լինի մեռած և ուրիշ մի քանի երիտասարդ բանաստեղծների երկերից։ Իսկ բեմական գրածների բաժնի համար առայժմ թարգմանւում է Սունդուկեանցի «Պէպօ» կոմեդիան։ Ինչպէս «Ժողովածու» առաջին հատորն էր, երկրորդ հատորի մէջ էլ ամեն մի հեղինակի երկերին կից կրպակեն այդ հեղինակների մասին կենսագրական և քննադատական տեսութիւններ, որոնց մի մասը յանձն է առել գրել ինքը Պ. Վասիլովսկին, միւս մասը—նրա գլխաւոր աշխատակիցներ եւրիտասարդ ուսանողներ՝ Պ. Պ. Ա. Խաչատեան և Մ. Բէրբերեան։

(Տարող)

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Բէրա, աղջիկանց Արո—Խաչանոցին դէմ

Երկրորդ շրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 5ին։ Արձանագրուիլ փափագողները կը հրաւիրուին դիմել առ տիկին Մատակեան, Բէրա, Ազա-Զեյմէ փողոց, թ. 14։

ՄԱՍԱԼՈՒ ՆԵՐԿԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՐՈՒԹԻՒՆ, ի պէտս Ազգ. Տարրական Նախակրթարանաց. պատրաստեալ ըստ կազմական կանոնագրի Ուսումն. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան։

Աշխատասիրեց
ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

752 Գին 100 փարայ 2—3

ԱՆԴԻՐ ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՌԱԳԻ

Նարագիր, Վանան Վր. Տէր-Մինասեան, Տպագ. Պողոսատեան, փառագիր, գին 30 գրուշ։

Դիմել Պողոսատեան տպարան Սուլթան-Համամ Թիւ 14։ 730 3—10

ՀԵՆՐԻՆ ՀՈՒՐՆԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔ. — Սէլամլըքի հանդէսը երէկ տեղի ունեցաւ սովորական շքեղութեամբ։ Վեհ. Սուլթանը Համիտիէ մզկիթը գնաց և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ ետք կայս. պալատ դարձաւ։

Սէլամլըքի հանդէսը դիտելու համար հիւրանոցին մէջ ներկայ էին՝ Սպանիական դեսպանն, առաջին թարգմանն ու առաջին քարտուղարը, Ռումանական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, Շուէտական դեսպանատան առաջին թարգմանը, Պ. Քայլարտ, և այլ բարձրաստիճան անձինք։

Ներկայք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ. — Ռումանական դեսպան Պ. Միթիլինէօ, որ ի մօտոյ Ռումանիա պիտի ուղեւորի արձակուրդով, և սպանիական դեսպանն, երէկ, Սէլամլըքի հանդէսէն ետք, պատիւ ունեցան ներկայանալու Վեհ. Սուլթանին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԵՐ. — Սէլիմիէ զօրանոցը գտնուող Ջրհանկիր զօրաց չորրորդ վաշտին վիրաբոյժ հաղարապետ Թէվֆիգ պէյին դայժագամութեան ասիճան շնորհուեցաւ։

Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան՝ շնորհուեցաւ Բաղչէի կուսակալ Վահիտ. Թահսին փաշայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան՝ գերմանական դեսպանատան երկրորդ քարտուղարին։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ մաքսային ժողովոյ անդամներէն Ճավիտ պէյի, կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան դիւանին երկրորդ քարտուղար Հաֆէզ պէյի և գերմանական դեսպանատան կցորդին։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաֆաթ՝ հաշուակալութեան դիւանի առաջին ճիւղին երկրորդ նախագահ Սաիտ էֆֆենտիի կնոջ։

ՕՍՄ. ՊԱՆԹԵԱՆ ի մօտոյ պիտի ջնջէ 100,000 ոսկիի պանքառս, անոնց տեղ նոյն գումարին հաւասար նոր պանքառս հանելու համար։

—Նոյն հաստատութիւնն հինգշաբթի օրը 33,000 անգլ. ոսկի զրկեց արքունի փոզերանոցը, օսմ. ոսկւոյ վերածուելու համար։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան մատրան մէջ յառաջիկայ երկուշաբթի առաւօտ գոհանական մաղթանքներ պիտի կատարուին, Ադեքսանդր Գ. Կայսեր անուան ուսանախմբութեան առթիւ։ Երեկոյին, Պեօյուքտէրէի ամարանոցին մէջ հացկերոյթ մը պիտի տրուի։

ԵՐԿԱՆՇԱԲԹ. — Չորեքշաբթիէն մինչեւ հինգշաբթի, Գուշ-Ասատի մէջ երկրաշարժի տասը ցնցումներ զգացուեր են, որոց երեքը սաստիկ։ Կառավարական պաշտօնական պատերուն մէկ քանի կողմերը ճաթեր են և քանի մը հին տուներ փլեր են։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոյ նախարարութիւնն օտար դեսպաններուն հաղորդած է ֆրանսերէն թարգմանութիւնն դրօշմի կանոնագրին որ այսուհետեւ գործադրելի է նաեւ Թուրքիոյ օտար հպատակներուն համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱՆՆ. — Օգոստոս 28 թուականաւ Աղ. Պոլսէն կը հեռագրեն Ներքին գործոյ նախարարութեան, թէ՝ նոյն իրիկունը ձիերը Մուսթաֆա փաշայի մաքրանոցը ժամներ են քանդեցեր ուղեւորը և երեսունրուքը դաղթականք։ Իրենց բարեկիրթներն աւարտող տասներեք անձերու մաքուր անցագիր տրուեր է, վասն զի ասոնց առողջական վիճակը լաւ էր։

—Զորեքշաբթի իրիկունէն մինչև հինգշաբթի իրիկունը Իզմիրի մէջ ինը հիւանդներէ մէկ յոյն, երեք հրեայ, և առջի բոնուողներէն երկու իսլամ, մէկ հրեայ և մէկ յոյն մեռեր են։

—Զորեքշաբթիէն մինչև հինգշաբթի, Պաղատատի մէջ 49 մահեր պատահած են։

ՆԵՆԳԱՄԻՏ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐ ՄԸ. — Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղը գտնուող կեսարացի Նիքոլի անուն սեղանաւոր մը մնանկացեր է։ Այս մարդ տասներկու տարի առաջ այդտեղ խանութ մը վարձելով՝ ամենուն վստահութիւնը շահեր է և այսու յաջողեր է բաւական ստակի տէր ըլլալ։ Անցեալ օր նոյն կողմերը սեղանաւորութիւն ընող ուրիշ անձի մը դիմելով՝ ատանելեց ոսկի և իր քովի խակէֆճիէն ալ երկու ոսկի փոխ առնելով՝ անմիջապէս մնանկութիւն հրատարակեր է։ Սակայն ընդունելեմբ յայտնի ըլլալով որ այս անանկութիւն հարդախութիւն է լոկ, Նիքոլի ձերբակալուեր է։ Ֆաթիհ բնակող անձի մը երկու հարիւր երեսունը հինգ ոսկին, և երկու գաղթականի ալ հարիւր յիսուն և իր խանութը բեռնակրութիւն ընող մարդու մը երկու հարիւր ոսկին շորթեր է։ Ցիշեալ Նիքոլին հայրն ևս, որ տանը հինգ տարի առաջ նպարավաճառութիւն ընելով երկիցս մնանկացեր և հիմակ որդւոյն հետ սեղանաւորութիւն կըներ, ձերբակալուեր է։

ՀԱՆՐԱՅՆ ՊԱՐՏՈՒՑ վարչութեան նախագահ Պերժէ հրամանատարը և անգլ. պատուիրակ Պ. Քայլարտ նախընթաց օր այցելեցին իրենց իրաւասութեան ներքեւ գտնուող բոլոր չէնքերն ի Պոլիս և ի Զալաթիա, մասնաւորապէս դրօշմի գրասենեակները, ձկնարանը և ոգիլից ըմպելիներու արտոց կեդրոնայարը։ Ապահովման համար հարկ եղած հրահանգները տուին և պատուիրեցին որ այսուհետեւ բժիշկ մը կանոնաւորապէս այցելէ այդ չէնքերը։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ կառավարիչը Բ. Դուլանէն հրահանգ խնդրած ըլլալով թէ ի՞նչ ընել պարտի Ատաքարարի այն գիւղացիներուն նկատմամբ որոնք գաղտնապէս ծխախոտ մշակած էին, պատասխանուեցաւ առնոր թէ այդ գիւղացւոց նկատմամբ պարտաւոր է հետեւիլ այն կանոնագրի որմամարդութեան որ կ'արգելու առանց արտօնագրի ծխախոտի մշակութիւնը, և այնպէս խստութիւն գործածել որ օրինակ ըլլայ ուրիշներուն։

ՊԷՆԶԻՆի իւղի մթերանոցներու խնդիրը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն, որ մատուցուած է քաղաքապետութեան, սա եզրակացութեան կը յանգի թէ այդ իւղեր կրնան պահուիլ քարաչէն մթերանոցներու մէջ, բնակութիւն հաստատած վայրերէ 100 կանգուն հեռի, և 6000 քիլոկրամէ աւելի պէնզին չպարունակելու պայմանաւ։ Այդ իւղին կ. Պոլսոյ ներմուծումն աւելնալ սկսած է։

ՍԷԼԱՆԻԿի դինուորական վարչութեան հաշիւները քննելու համար Գոսովայէն քննիչ յանձնաժողով մը հոն գացեր է։

ՑՈՒՆԱՑ Պարիսոյ Ամեն. Տ. Նէօֆիտոսի Նախագահութեամբ, երէկ Մեսրոպոպոլիսներու ժողովն և խաւն ժողովն ի Նիստ գումարուելով Ֆէնէրի Պատրիարքարանին մէջ, Բերայի յունաց Զափիոն վարժարանին նոր հոգաբարձութիւնը կազմեցին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հասան էֆէնտիի օսմ. կատակերգական խումբը այս գիշեր Նշան Թաշի Օրօրա պարտէզին մէջ պիտի ներկայացնէ

Ն վէ Պ
Հարֆէլարը

կատակերգութիւն հինգ արարուածով և վեց պատկերով, որուն պիտի յաջորդէ երգախառն զուարճալի մը ալ։

Սովորական գիներ։

* * *

Իտալական խումբերը պիտի ներկայացնեն Թէվֆիք-Պաշի պարտէզին մէջ՝ La Gioconda և Բոնքօրտիայի մէջ՝ Lucia di Lammermoor։

Ա Ղ Ջ Կ Ա Ն Ց

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՒԱՃ ԳԻՒՍԿԻՏԱՐ

Դուէմիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 2/14ին։ Տեղեկութեանց համար պարտ է դիմել առ Փոխ-տնօրէնուհին, Միս Ֆէնշրմ, յիւսիսիսարտ Տնօրէնութեան ուղղեալ նամակներ պարտին յղուիլ յամէրիկան խան, Ի. Պոլիս։

713 10—16

Կը ծանուցուի թէ Տոքթ. Վահրամ Գ. Թորգոմեանի Բերայի մէջ ունեցած մասնաւոր դարմանատունը փոխադրուած է Բերա, Մեծ ՓՈՂՈՑի վրայ թիւ 96 ընդարձակ տունն, ուր հինգշաբթիէ և կիրակիէ զատ ամեն օր հիւանդ կ'ընդունուի ժամը 7էն 10 ը. Թ։ 766 2—24

Փարիզի բժշկական համալսարանին մէջ իր ուսումն աւարտելով մայրաքաղաքս դարձած է Տօքթոր Մօսկոֆեան, որ մասնաւորապէս աշխատած է մակաբարձութեան և կանայի զանազան հիւանդութիւններու ճիւղին։ Երիտասարդ բժիշկը պատուաւոր զիրք մը բռնելու կոչուած է մայրաքաղաքիս բժշկական դասին մէջ, և յուսալի է որ քիչ ժամանակէն գնահատուի իր ճարտարութիւնը։

ԱԶԴ.—Պէշիրթաշի Սր. Աստուածածին եկեղեցւոյս վագէն Սիկուտար Իճանտիէ Թէնուզի փողոց 2 եւ 4 թիւ երկու տուներուն կէսը մահլիւլ մնացած ըլլալով, Թաղական խորհուրդս՝ միւս կէսերուն տիրոջ հետ յիշեալ երկու տուներն ի վաճառ հանած է, ուստի ներկայիս կ'ազդարարուի թէ՝ ո՛վ որ ծախու առնել կուզէ պարտի թուականս մինչեւ 31 օր ամեն ուրբաթ եւ կիւրակի առաւօտները դիմել ի խորհրդարան թաղիս։ Ի դիմաց Թաղ. խորհրդոյ

Պէշիրթաշի

Ատենադպիրը Վ. Ատենապետը
Մ. Ա. ԹԻՒՏԱՂԵՐՏԵԱՆ Թ. ԵՕՍԱՄԵԱՆ
8 օգոստ. 735 6—8

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 8 Սեպտ. — Օսմ. դեսպան Զիյա պէյ Կ. Պոլիս գնաց։ Խորհրդական Նարի պէյ կը փոխանորդէ։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ. — Պաշտօնական օրագիրը կը հրատարակէ ծանուցեալ կանոնագիրն, որուն համաձայն Կայսրութեան Պանքան արմտիք գրաւ առնլով դրամ փոխ պիտի տայ հողագործներուն։ Օտեսայէ կը հեռագրուի թէ շատ մը օտար չոգենաւեր ամեն օր մեծաքանակ ցորեն կը բեռնաւորեն։

ՎԻԵՆՆԱ. — Ի կալիֆիա, 6 Սեպտ. 10 վարակեալ, 11 մեռեալ։

ՓԷՏԵԹԱ.—24 ժամէ ի վեր, 12 գաւառի մէջ, 44 վարակեալ, 25 մեռեալ։ Ի Փէտեթա, երեք օրէ ի վեր, հնտախտէ մահ չկայ։

ՀՌՈՄ.—Հոս, մէկ հոգի։ Նաբոլի 4 մեռեալ։ Բասինօ, 7 բռնուած, 1 մեռած։ Բաւերմօ 10 բռնուած, 5 մեռած։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Հնտախտի ներմուծումն արգիլելու համար, Պելկրատի, Սեմլինի և Բանովայի միջև հաղորդակցութիւնը սահմանափակեցան։

Վակտրան

ԳՈՒԼԱԹԻ, 28 Օգոստոս

ՐԵԹԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐԳ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 1/2
3 » Փարիզի		23 03

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԲՈՆՈՒՐԻԵՐ

Եռէկ երեկոյ գոց. (Միայ. Դ. Սէրի)		24 27
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուս	»	24 27
Կէս օրին	»	24 26 1/2
Թանզիմաթ Օսմանիէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ Տին		— —

ՐԵԹԱՅԻ ԱՐԺԵՔԳԾԻՐ

Փոխան... Քիւն	Սէրի	54 50
»	» »	34 50
»	Ռ. » »	25 23

ԲԱՆԿԵՏՈՒՄՈՎ

Մօսիէ Թէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Թէնէրալ	» »	7 16
Պանք տը Քոնտ	» »	3
Օսմ. Շանէ է վալէօր	» »	4
Ռէժի	Օսմ. Ոսկի	16 34
Թրամուէյ	» »	590
Օսմ. Ապաղոմոպազ. Ընկ	» »	320
Բու Մէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	86 50
Բաժնեթղթեր Լաւրիոմի		33

ՐԵԹԱՅԻ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան ոսկի	ՊՐ2.	100
20 ֆրանկանոց	»	87 18
Անգլիական ոսկի	»	110 09
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107 20
Բմբէյով	»	90 05
Քրիմից	»	51 15
վուպլ Ռուպարամ	»	8 74
Մէճ. արծաթ (տարբ.)	»	197 38
Մարք արծաթ	»	103
Մէճարիք	»	97
Թաուֆիյէ	»	— —
Տոխոս Ղալաթիոյ Սայարպաշի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՈՒ

ՓԱՐԻԶ, 8 Սեպտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 50
» » 4 1/2 %	104 95
Օսմանեան բոնսօլիտ Սէրի Դ.	22 62
Օսմ. մարտ. արծեթագրի	— —
Բրիսօրիէ Թիւրք (1890)	— —
Օսմանեան Երկաթուղի	87 50
» Ռէժիի բաժնեթղթեր	387 50
Պանք Օթոման	582 81
Քրեդի Լիոնէ	776 25
Իտալական Ռանթ 5 %	84 70
Եգիպտական միացեալ	510 62
Զէր Լոնտրայի վրայ	25 295
Օսմանիէ (Օսմանեան բոնսօլիտ)	412 50

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Սեպտեմբեր

Անգլ. բոնսօլիտ	97 50
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 37
» » » Ա.	54 50
» » » Բ.	34 50
» » » Դ.	23 75
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 75
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆթեր Լոն)	96 75
Պանք Օթոման	13 18
Այտընի երկաթուղի	11 50
Գասպայի երկաթուղի	13 50
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիյէ)	100 50
» առանձ. (Բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօսմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	102 75
Հելլենական 5 %	37 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 500

ՊԵՐԼԻՆ, 8 Սեպտեմբեր

Օսմանեան երկաթուղի	83 50
Օսմ. Բէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 250
» Փարիզի »	80 40

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ — 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ
Հէնդեքլէ փողոց, Թոմաքն խան

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, Թիւ 190

ԴԱԼԽԱՒՈՐ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա	Պաղատատ	Լիմասոլ	Ռուսճուք
Ատանա	Պէյրութ	Մերսին	Սեւաստիա
Այտընի	Պրուսա	Նազիլլի	Սամսոն
Հալէպ	Դամասկոս	Նիդեսիա	Իզմիր
Այնթապցիներ	Դոնեա	Ուշաք	Սոֆիա
Աղը.պուրնու	Լառնարա	Փիլիպէ	Տրապիզոն
Էնկիւրի	Դարիրլի	Բօր-Մախտ	

Պարտաթուղթերու եւ արժէքներու յանձման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագլուխ արժէքներու։

Հանում փոխանակագիրներու, չէքերու, վարկաթղթերու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի զանազան քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէքներու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Դանձում կտրօններու, արժէքներու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական ադանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով.

Տարին 2 1/2 % մէկ տարուան պայմանաժամու ադանդի համար.

Տարին 1 1/2 % վեց ամսուան պայմանաժամով ադանդի համար.

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով ադանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործառութիւնները եւ բաց ասոնց փոխառութիւններ կ'ընէ. ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր առանդ։

Բերան գրանցեալն ալ կը կատարէ Պանքան բոլոր այս գործառութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ակոյց զաւ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը զնէ՝ անմիջական յանձնումով, վճարահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քարտին պարտատոմսեր, օսմանեան պարպարտաթուղթեր, հելլենական պարտատոմսեր, Բանքայի պարտատոմսեր, եւ այլն եւ այլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտատոմսերու բրօմէսներ, եւ արժէքներ կ'ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի տարին 3 % տոկոսով։

ՀՆՏԱԽՏՆ Ի ԹԻՖԼԻՍ

«Նոր-Դար» լրագիրը՝ Թիֆլիզի մէջ հնտախտ երեւան եղած ըլլալուն առթիւ իր օգոստոս 5ի թուոյն մէջ հետեւեալ խմբագրականն հրատարակած է, որ օգտակար կերպով կրնայ կարդացուիլ ամենուրեք ուր հնտախտ կամ հնտախտակերպ դիւանդութիւն եւ կամ զոնէ ատոնց երկիւղը կայ.

Պաշտօնապէս հաստատուած է, որ Թիֆլիսում երեւան եկած «խոլերանման» հիւանդութիւնն իսկական խոլերա է եղել, որից յուլիսի 27ից մինչեւ օգոստոսի 3ը հիւանդացել են 11 հոգի, իսկ դրանցից էլ 6 հոգի վախճանուել են։

Այսպէսով ուրեմն ի զուր չէին տարուայ սկզբից ձեռք առնուած առողջապահական միջոցները, և շատերի յոյսը, թէ խոլերան այլ ևս Թիֆլիսում չի կրկնուիլ—ի դերեւ դուրս եկաւ։

Սակայն նկատելի է, որ խոլերա երեւալու լուրն այս անգամ ժողովրդի վրայ այն սարսափեցուցիչ տպաւորութիւնը չէ անում, ինչ որ անցեալ տարի էր արել. ժողովուրդն արդէն վարժուել է սոսնուելեամբ նայել հանճարակին—իսկ դա մեծ գրաւական է որ ժողովուրդը կայող կը լինի գիտակցօրէն գիմադրել վտանգին, եթէ միայն այդ սառնութիւնը նշան չէ նրա անտարբերութեան։

Այժմ, երբ արդէն խոլերան չոքել է մեր վզին, երբ քաղաքիս վարչական մարմիններն ամենայն հնարաւոր միջոցներ գործ են դնում խոլերայի առաջն առնելու համար, Ցաւում է, որ ժողովուրդն էլ չմնայէ իւր աշակցութիւնն ընդհանուր գործի աջողութեան համար։

Անցեալ տարուայ փորձը ցոյց տուաւ, որ առողջապահական միջոցները, որոնց մասին մօտիկ անցեալում բազմիցս մամլուման տեղեկութիւններ հրատարակուեցան տեղական թերթերի մէջ, և մաքուր ջուրն ամենաապահով զէնքերն են խոլերայի դէմ կռուելու համար՝—ապրել սովորական կեանքով, չզրկել իրեն ուտելեղէնի և խմիչքի կողմից, բայց և որկրամոլութեամբ օտամոքսը չծանրաբեռնել, մաքրութիւն պահել թէ տանը և խոհանոցում, և թէ բակում ու փողոցներում, խմել եռացրած ջուր և գործ ածել աւելի կաթիլը գինի. ահա այն գլխաւոր պայմանները, որոնց վրայ պէտք է առանձին ուշադրութիւն դարձնել։

Պպասելի է, որ կարող մարդիկ բացի իրենց անձի և ընտանիքի մասին հոգալուց, կը հոգան նաեւ հասարակ, խեղճ դասակարգի մասին՝ ձրի թէյարաններ և էժանագին ճաշարաններ հաստատելով։ Բաւական չէ, որ մարդս միայն իւր և իւր ընտանիքի աղջակեցիկ պայմանները հոգայ, ամեն մէկի կեանքը—սերտ կերպով կապուած է հարեւանի կեանքի հետ։ Եթէ մէկը ապահովել է միայն իւր կեանքը—նա ապահով չպիտի համարել իրեն, եթէ իւր հարեւանը հիւանդութիւնների բուն է ներկայացնում։

Պէտք է յուսալ, որ գաւառական քաղաքներն ու գիւղերը, որոնց անընդհատ յարաբերութիւն ունեն Թիֆլիսի և առհասարակ խոլերայով վարակուած տեղերի հետ, կ'ստանան միջոցներ գործ դնել խոլերայի մուտքն արգիլելու և, խոլերա երեւալու դէպքում, դրա առաջն առնելու համար։

Գլխաւորապէս հարկաւոր է առանձնաձիր ուշադրութիւն դարձնել հասարակութեան տարբեր դասակարգի վրայ, որը ոչ միայն շատ նեղ, իսկ շատ անգամ նոյն իսկ թիւր գաղափարների ողջակիզիչ պայմանների ու նախապաշարմունքների միջոցների մասին, այլև ուղղակի նպաստում է հանդիսանում խոլերայի տարածմանը՝ իւր կենցաղավարութեամբ, ապրուստի միջոցների աղուութեամբ, խնայողութիւն անելու համար էժանագին ուտելիք ու ըմպելիք գործ ածելով։ Պէտք է այդ դասակարգի մարդկանց հնարաւորութիւն տալ սննդարար ուտելիք և թարմ ըմպելիք ձեռք բերելու։

Աւելորդ չէր լինիլ այս տարի նորից ախտահանութեան ենթարկել այն բնակարաններն ու փողոցները, որտեղ անցեալ տարի խոլերայով հիւանդանալու դէպքեր են եղել, քանի որ այս տարի Թիֆլիսում խոլերան առաջին անգամ մի այդպիսի բնակարանում երեւան եկաւ։ Դա կարող էր, ի հարկէ, պատահական բան լինել, բայց հաւանականութիւն կայ ենթադրելու, որ անցեալ տարուանից բնակարանում մնացած խոլերայի բացիլը նպաստաւոր հանգամանքի է սպասելիս եղել նորից իւր ոյժը ցոյց տալու։

Ուրեմն շփոթուելու այլ ևս տեղը չէ և ոչ էլ անհաշիւ զանազան ոգելից ըմպելիքներով (ինչպէս ռոմով, կոնեակով և այլն) ստամոքսը ծանրաբեռնելու։

Խոլերայի վերաբերութեամբ շատ բան գրուեց, բայց նրա մասին բժիշկները այսօր այնքան գիտեն, ինչքան որ ոչ-բժիշկները։

Այսքանս գիտենք, որ խոլերան մի երկիր մտնելով մօտաւորապէս 5—10 տարի չարունակւում է։ հետեւաբար այժմ Թիֆլիսում յայտնուող խոլերան բերովի չէ, անշուշտ դա մեզ արդէն ընտանի ծանօթ խոլերան է—հետեւաբար այնքան էլ չարգի չէ

ԿՐԹԱԿԱՆ

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Համերաշխութեան ոգին՝ որ առեւտրական կենաց մէջ մեծ և փոքր չհակիրց վաճառականներու, արհեստաւորներու և ամեն դասակարգի մարդոց յաջողութեան գլխաւոր պայմանն է, կը պակսի կրթական գործիչներու մէջ. չխօսելով մայրաքաղաքի վրայ, գաւառաց այն ամեն մեծ կեդրոններու մէջ՝ ուր մէկէ աւելի վարժարաններ կը գտնուին, չկայ բարոյական հաղորդակցութեան չղթայ մը. իւրաքանչիւր դպրոց ինք իր մէջ կղզեցած կ'ապրի. մին զմիւսն կը գէշ, սա կորդեցէք գիտութեան այն ճիւղը՝ զոր նա անպէտ կը համարի. ոմն՝ ի գլուխ իւր ծրագրին կը դնէ եւրոպական այս ինչ լեզուն, զոր միւսը բնաւ չարտասներ յուսումն և ահա ճշմարիտ բաբելոն մը՝ անոնք դաշնակ եղանակ մը՝ այլ մէջ ամեն ոք իւր կրցած ձայնը կը հանէ։

Անհրաժեշտ լինէր պահանջել, որ ամեն ոք կրթական խնդրոյ վրայ միեւնոյն կարծիքն ունենայ. և ընդունելով թէ այս կամ՝ այն վարժարանն իւր ուղղութեան և մեթոդներու առաւելութիւնն ունի, տակաւին պարտի նա համերաշխութիւն ունենալ միւսներուն հետ և իւր ուղղութիւն ու մեթոդներ սահմանաւոր և անձուկ թուոյ մը վրայ գետեղել։

Եւ ահա իբր օրինակ Կարինը առնելով, զի բոլոր գաւառները կրթութեան, ապրելու եղանակի և այլ սովորութեանց կողմէ շատ քիչ կը տարբերին իրարմէ, չորս տեսակ տարբեր կրթութիւն ի գործ կը դրուի միեւնոյն միջավայրի մէջ, կենաց միեւնոյն պայմաններով ապրելու կոչուած մանուկներու վրայ։

Ա. Տոհմային կրթութիւն, որ իրարու յաջորդող զանազան ուսումնական խորհրդոյն գծած ծրագրերու համեմատ կ'ընթանայ, իւր առաւել կամ նուազ թերութիւններով զոր տակաւ կաշխատին դարմանել. ատ օտար լեզուաց ուսման մէջ առաջին տեղը կը բռնէ օտարներէնը՝ որ իրօք կենսական կարեւորութիւն ունի հայ մանուկներու համար. զի դպրոցէն դուրս հայերէնէն վերջ ամենէն աւելի նոյն լեզուաւ պիտի իօսին և գրին. նոյն լեզուաւ պիտի ճարեն և հացը, որպ հայթայթումը առաւել քան իրբեզ դժուարացած է տգէտներու համար։

Բ. Հայ Հաւատքեան կրթութիւն, որ Գաղղիացի կրօնաւորներու յանձնուած է, որք բնաւ հայերէն չգիտնալով 7էն մինչեւ 15 տարեկան հայ մանուկներու կրթութեան վերին հոգը ստանձնած են. այս վարժարանի գլխաւոր լեզուն Ֆրանսերէն է, որով կաւանդուին ի հարկէ բոլոր գիտութիւնք։

Ընդունելով այս տիեզերական լեզուի աւագ կարեւորութիւնը՝ որմէ ոմեր, ձեւերու և բացատրութեանց ոչ սակաւ փոխառութիւններ կ'ընէ մեր արդի հայ լեզուն և գրագիտիւթիւնը և յարգանք ունենալով այդ վերապատուելի հարց անձին և պաշտօնին, չմեք կրնար հաւանիլ այն կարգադրութեան յորում կաթոլիկ հայ հասարակութիւնը կը քննադատուի երբեմն իրբեւ անկարող ուրոյն հեղինակութեամբ իւր դպրոցները կառավարելու այստեղ։

Գ. Բաղաքական կրթութիւն. այս վարժարանի մէջ եթէ իրօք հայ ուսուցիչներ կը պաշտօնավարեն, սակայն բարքերը կամ ուղղութիւնը խակապէս միսիոնարական է։ Տիրող կամ գերադաս լեզուն բնականաբար անգղիերէնն է ապա. առանք մեր հին կամ մատենագրական լեզուին պէտք չեն տեսներ ուսանելու. մխիթարեան էր գոնէ եթէ արդի հայերէնն ըստ արժանւոյն մշակուէր։

Դ. Մասնաւոր կամ անհատական կրթութիւն. ունինք նաեւ մասնաւոր վարժարաններ՝ որ իրենց որոշ ընթացքն և ուղղութիւնն ունին, և առանց քննադատելու մին կամ միւսը, կը ցաւիմք միայն որ սոքա եւս երբէք չփնան կամ հաղորդակցութեան մէջ չեն միւս կրթական հաստատութեանց հետ։ Այս կարգէն է նաեւ Սանասարեան վարժարանն որ Կարնոյ կրթական ամենէն բարձր մակարդակը կը ներկայացնէ։

Ցաւալի և յոյժ ցաւալի է ապաքէն որ այսպէս իւրաքանչիւր վարժարան իւր տարբեր ուղին և ընթացքն ունի, որ մին միւսին մեթոդը և ուղղութիւնը չորդեգրեր, որ կարծեաց և համոզմանց փոխանակութիւն չկատարուիր կրթական ոևէ խնդրոյ վրայ որ ամենուն հաւասարապէս ուշադրութեան առարկան է։ Անշուշտ կրօնական հաւատալիքներու և դաւանութեանց տարբերութիւնը չէ որ կանգնած է այս մեծ պատուարը միջեալ զանազան կրթական հաստատութեանց ուսումնական ծրագրին մէջ, և հակառակ ամեն յուսահատութեան, կը վկայենք թէ ամեն դաւանութեանց վերաբերող դպրոցական վարիչք կրօնական նախապաշարմանց հետեւելու չարի տկար և տգէտ չեն. անձնական հաշիւներ և չհասկրական դիտումներ կան գործին մէջ, որ աւելի կը դժուարացնեն կրթական մեթոդներու համերաշխութեան գործը։

Որ և է ծանր յանցանց համար վարժարանէ մը արտաքսուած աշակերտը միւսին մէջ ընդունիլ՝ առանց նոյն վարժարանի տեսչութենէն այդ աշակերտի վարուց և բարուց վրայ տեղեկութիւն ստանալու՝ չէ հաղորդեցեալ, սակայն ինչ ըսենք այն պարոններու որոնք մինչեւ աշակերտ մուտանալու նուաստութիւնը կուննան և առանց կարգ և շրջան ճանաչելու տարբերն ամէն եղանակին մէջ, ամէն կարգութեամբ ուսանող գրկաց կընդունին, բաւական է որ իրենց պակասէն մուտքի կողմը մէկ երկու թուանշան աւելցնեն։

Եւ այս վիճակի մէջ ո՞ր տեսուչ կրնայ հեղինակութիւն պահել իւր վարժարանին մէջ. պէտք է շարել փայփայել աշակերտը, որպէսզի այս կամ այն վարժարանը երթալու ձանապարհ կանգնուելիութիւնը չունենայ։

Այո, կարգահատիմք մեր այս կարգի կրթական վարիչներու բարոյական ուղղութեան վրայ, սակայն առաւելապէս կողքամբ ծնողաց միամտութիւնը որ չուտով կը համոզուին իրենց որդւոց յիրաւի կամ յանիրաւի մէկ գանգատին, որ վարժարան փոխելու մէջ կը հաստատեն իրենց զաւակաց յառաջադիմութիւնը, չմտածելով թէ այսու կը կորնցնեն այն անգին ժամանակն որ իրենց զաւակունք անցուցած են հին վարժարանին մէջ։ Ի՞նչ կնորհ խաւորեն թէ նորը աւելի ամուր և հաստատուն պիտի լինի, ոսկիզօծ ծրագրերը, փայլուն խոստումները, մի՛ հաւատայք, յիշեցէք գաղղիական առածը թէ «ամեն փայլուն ոսկի չէ»։

Կարին, 1 օգոստ. Գ. Լ.

ՆԱՄՆԻ ԵՒ ԱՐԴԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ

(Տ. Լ—ոնը Հ. Ռ—ին)

Ակառներու օգտակարութիւնը և կարեւորութիւնը ճանչցուած է յօրմէ հետէ մարդս կ'ենուի այս մոլորակին վրայ։ Երբեք չենք կարող գիտնալ թէ կանխագոյն դարուց մէջ ո՛րքան խնամով ուշադրութիւն կը տրուէր անոնց։ Սուրբ գրոց յայտմասին ակնարկութիւններէն պարտինք հետեւցուցնել թէ արժանաւոր յարգ կ'ընծայուէր ակառներուն։ Թէպէտ կարելի չէ ըսել ճիշդ թէ ե՛րբ սկսաւ առամնաբուժութեան արհեստը, գիտենք սակայն թէ Եգիպտացիք ի գործ կը դնէին զայն շատ դարեր առաջ։ Հերոդոտոս (500 Ն. Ք.), գրելով իւր ուղեւորութեանց վրայ յեգիպտոս, որ յայնժամ էր մին աշխարհիս մեծագոյն և ամենէն քաղաքակիրթ երկրաց, կ'ըսէ թէ այդ պետութեան մէջ բժշկականութիւնը բաժնուած էր մասնաւոր ճիւղերու, թէ բժիշկներ կը գտնուէին և իւրաքանչիւր բժիշկ «մի, և ոչ աւելի, հիւանդութիւն դարմանելու կը պարապէր։ Բժիշկներէն ոմանք կը դարմանէին աչք, «այլք՝ գլուխ, այլք՝ ակաց և «այլք՝ ներքին հիւանդութիւններ։» Կը կարծուի թէ Եգիպտացիք և Եդրուսկացիք աւելի շատ յառաջ գնացած էին առամնաբուժութեան մէջ քան այն կանխագոյն ժամանակաց ուրիշ ժողովուրդներ, վասն զի ոսկւոյ լցուած ակառներ գտնուած են մումիաներու բերանին մէջ, որմէ կը հասկցուի թէ ո՛րքան յառաջացեալ գաղափարներ ունէին նոքա։ Այս ժողովուրդներն առաջին էին բերանին մէջ արհեստական ակաց դնելու մասին։ Պէլզոնի և այլք հին գերեզմանաց մէջ գըտած են ժանտաթիզուց (sycamore) փայտէն շինուած ակառներ։ Արհեստական այս ակառները կը հաստատուէին լարերով կամ ոսկի թելերով անոնց քով գտնուող բնական ակառներուն կապուելով։ Ցամին 1885 նախապատմական առամնագործութեան արհեստով շինուած ակառներու օրինակներ բերուեցան յԱմերիկա։ Անոնցմէ մին էր ոսկի տախտակ որում կցուած էին մարդկային ակառներ։ Այս տախտակը գտնուած էր եդրուսկեան գերեզմանի մը մէջէն։ Ճարտարութեամբ շինուած էր, և ես սքանչացայ տեսնելով որ այսպիսի հին ժողովուրդ մը ոսկին գործածած էր այդ նպատակին համար։ Թերեւս հնախօսական հետազօտութիւնք տակաւին ի յայտ բերեն այնպիսի բաներ, որոնցմէ ուսանի ներկայ սերունդը։ Մենք զարմիս ուրիշ բան չենք ըներ, բայց միայն տարբեր ձեւով կը գործածդինք առամնաբուժական արհեստը, վասն որոյ պէտք չէ մեզ պարծիլ։ Նախնի Յունաստան համբաւեալ է իբրեւ «որոշ արդի բժշկականութեան։» Հիպոկրատ իրեն մասնաւոր ուսում ըրած էր ակառներու։ Արիստոտէլ եւս ընդարձակօրէն գրած է առնոնց վրայ։ Քանի մը յոյն առամնաբոյժք կը յիշուին կանուի, 300 թուականին (Ն. Ք.)։

Այս պատմական իրողութիւնները կը յիշենք հոս որպէս զի ընթեցողը տեսնէ թէ մինչեւ իսկ այդ հեռաւոր ժամանակաց մէջ արժանաւոր կարեւորութիւն կ'ընծայուէր ակառներու պահպանութեան եւ զանց վերստին չինելու։ Մինչեւ դարուց մէջ յառաջդիմութիւն բրին ակառներն իրենց մասնաւոր ուսում ընող մարդիկ։ Եօթներորդ դարուն բաղում բժիշկք ի Գաղղիա եւ յԱնգղիա հրատարակեցին առամնաբուժութեան վրայ գործեր, բայց նիթոյն վրայ ճառեցին անգամանական օրէն և քնաթսօականօրէն մանաւանդ քան գործնականօրէն։ Առամնաբուժութիւնն իբրեւ մասնաւոր արհեստ սկիզբառաւ անցեալ դարու վերջին կիսուն, և ներկայ դարուս սկիզբն հետէ արագ զարգացաւ։ Արհեստից մէջ անոր գրաւած դիրքն կը հասկցուի ժամանակին յառաջդիմութեան աստիճանը։ Արհեստ մը քան զայն աւելի արագ յառաջդիմած չէ, և այս յառաջդիմութեանց կարեւորագոյնը տեղի ունեցած է վերջին քան տարիներուս մէջ։ Շահեկան է գիտնալ թէ Միացեալ Նահանգս կը գտնուին իրը երեսուն ատամնաբուժական գոլէջք։

Ընդհանրապէս փքացման պատճառ կը լան բանջարեղէններէն առաւելեալ (Լոնճա)։

Կարուելէ վերջը տաքցած խոտերուն վրայ պէտք է պաղ ջուր սրսկել, կենդանեաց տրուելէ առաջ՝ որպէս զի փքացում յառաջ չիգայ։

Դարման.—Ուռած կենդանիները՝ եթէ օդ չի բանող ախոռներու մէջ կապուած մնան, պէտք է անմիջապէս հանել բացօթեայ տեղերու, արտերու ու դաշտերու մէջ, եթէ ոչ հիւանդութիւնը հեռզհեռէ կը ծանրանայ։

1. Առէք անմիջապէս երկու երեք դըգալ անուշադր (նիշադրը, ammoniaqu), դրէք մէկ օխա ջուրի մէջ ու խմցուցէք հիւանդին. եթէ հիւանդը աշխար կամ հոգթ է, անուշադրի քանակութիւնը պակսեցուցէք, փոխանակ երկու երեք դգալի, առ առաւելն մէկ դգալ միայն դրէք մէկ օխա ջուրի մէջ։

2. Հոտած հաւկիթն ալ լաւ դարման մ'է այս հիւանդութեան, միայն թէ կենդանիին կլլել տալէ առաջ պէտք է փոսրել նախ բերնին մէջ։

3. Քացման լաւագոյն դարման է խոհանոցի աղը, որովհետեւ ամենէն զոհացուցիչ արդիւնքները տուած է մինչ ցարդ գործածուած գեղերու բաղդատելով, երկրորդ՝ ամեն տեղ գտնուելու թանկագին առաւելութիւն ունի. առէք բուռ մը աղ, լեցուցէք օխա մը պաղ ջուրի մէջ, խառնեցէք անգամ մը ու խմցուցէք ուռեցած կենդանիին մէկ անգամէն, եթէ փքացածը այծ կամ գառ է՝ այս աղուրէն 100 արամ միայն խմցուցէք։

Կրնայ պատահիլ որ առաջին անգամէն հիւանդին վիճակը չի բարեփոխուի, երկրորդ, երրորդ անգամ կրկնեցէք աղուրը տալ, քանի որ կենդանին կ'ապրի, բայց մի՛ մոռնաք այս միջոցին օտաւոր մը պաղ ջրով թրջել ու կենդանիին մարմինը փաթաթել։ Եթէ դիւրութիւն ունիք աւելի լաւ կընէք վաղուն պաղ ջրով հիւանդը լուացուցէք։

Շատ անգամ պաղ ջրով միայն ու առանց գեղի գառներ բժշկուած են։

4.— Միջոցներու ապահովագոյնն է հիւանդ կենդանեաց ձախ կուշտէն ծակելու գործողութիւնը, որ կը կատարուի կամ սուր դանակով մը կամ ծակիչով։

Ծակիչը եւրոպական գործիք մ'է շատ քիչ ընդհանրացած Թուրքիոյ մէջ. առանց պատկերի իւր նկարագիրը կամ գործածութեանց եղանակը չի կրնալով օգտակար ըլլալ իմ ընթերցողներուս, կը խոստանամ մօտիս հրատարակելի երկասիրութեան մէջ դնել պատկերը ու գործածութեան եղանակը, ուստի անցնինք սուր դանակի գործածութեանը։

Դանակը պէտք է սուր ու երկայն ըլլայ. մէկ հարուածով ձախ կուշտի վերին մասը ծակէք, դանակը հանելէ ետքը վերքին մէջ կոխեցէք եղեգի կամ թանթրուկի (ֆ—բէջր պոռՁը) խողովակ մը, որպէս զի ատամքսին մէջ գտնուած նիւթերը կաղն մղուելով չի տարածուին փորին մէջ, ուրկէ կրնան խել մը անկարգութիւններ յառաջ գալ։

Կաղը պարզուելէ վերջը, երբ ուռեցքը բոլորովին իջնէ ու կենդանին իւր բնական վիճակը առնէ, հանեցէ՛ք խողովակը, վերքը ինքնին կը բուժի, միայն պէտք է միշտ մաքուր պահել լուալով երբեմն պաղ ու մաքուր ջրով։

Փոխանակ կուշտին՝ եթէ հարուածը կոզերուն տրուի, մահացու կըլլայ վերքը փոխանակ բուժիչ ըլլալու։ Արուեստակիցս՝ Ե. Գ. Լ.Գ., Բալուքիի մը կը բացատրէ այս գործողութեան կերպը, «ա՛ կը դառնայ իւր երկիրը, մի քանի շաբաթ վերջը իւր եղը կը հիւանդանայ փքացումով, դանակի հարուած մը կուտայ. վերքէն փոխանակ կաղ ելնելու՝ արիւն կը հոսի ու կենդանին կը մեռնի։ Վերադարձին ի Պոլիս, բարեկամս կը դիմէ բացատրութիւն խնդրելու անակնկալ արդեանը վրայ, մեծ զարմացմամբ երբ գիտուն բարեկամս կը խնդրէ Բալուքիին՝ որպէս զի իւր չան վրայ ցուցնէ ծակած տեղը, փոխանակ կուշտին վրայ ցուցնելու՝ կողին վրայ կը ցուցնէ իւր ծակած տեղը. դանակը ստամոքսը ծակելու տեղ սիրաը ծակած է եղեր։

Ծակելու գործողութիւնը միշտ անհրաժեշտ չէ մեծ կենդանեաց համար, այն առտեն միայն ծակելու է, երբ միւս ցուցուցած դեղերս չի կրնան բուժել փքացածը։ Երբ տեսնէք որ փորը շատ ուռեցած ու տնկուած է և կենդանին շնչաքգել կըլլայ, երբ զարնէք ձեռօք որ փորը խոսի, մի՛ սպասէք այլ եւս ու ծակեցէք։ Եթէ անխոհեմութեամբ այս նպատաւոր վայրկեանը կորսնցնէք, շնչաքգելութիւնը կը սկսի, կենդանին կը փռուի ի գետին, աչքերուն խաւը կը գառնայ, լեզուն կը կապուտնայ ու դուրս կիյնայ, հիւանդն այս վիճակին հասնելէ վերջը ծակելի՝ այլ եւս անօգուտ է, կենդանին պիտի մեռնի՝ անխոհեմութեանց զոհ երթալով։

Երբեմն ալ փքացման պատճառ կըլլան որկորին մէջ մնացած արմատներու, գետնախնձորներու և ասոնց նման կերերու մասունքները, զոր կենդանին կը կլլէ անդադար։ Եթէ կլլուածը որկորին արտաքին մասանցը մէջ կանգ առած է՝ չօչափմամբ կրնայ գիտցուիլ, իսկ եթէ որկորի ներքին մասանցը մէջ կեցած է պատառը՝ կրնայ ապահովաբար հետեւեալովը. լեցուցէք կենդանւոյն բերնին մէջ ջուր, եթէ չի կրնայ կլլել՝ ջուրը ետ կուգայ, ըսել է որկորը խցուած է։

Եթէ պատառը որկորի վերին մասին մէջ է, սեղմելով հետեւեցեք մինչեւ որ բերնի մէջ գայ հանի. հակառակ պարագային երբ չի չօչափիր արգիլող պատառը, լեցուցէք կենդանւոյն բերնին մէջ ձէթ, որպէս զի օտար մարմինը դիւրաւ սահի ու իջնէ ստամոքսին մէջ, մինչեւոյն ատեն կըրնաք դիւրաթեք գաւազան մը որկորին մէջ կոխել ու հրել խցսղ պատառը։

ԳԱՐԵԳԻՆ Գ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

Թոխատ-Բաքու։

Քոսի տնտի

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԶՄԱՄԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջերս բաւական ազմուկ յարուցին անգլիացի աշխարհագիր վիճակագրի մը Պ. Ռավէնսթայնի հաշիւներուն շուրջ. այս մարդ անգամ մըն ալ փորձած է որոշել աշխարհի բազմամարդութեան առաւելագոյն թիւին ժամանակը։

Պ. Ռավէնսթայնի աշխատութեան շահեկանութիւնը սա է որ հաշուին տարեքը՝ արդի վիճակագրական գիտութեան էն ճիշդ տարեքն են։

Պ. Ռավէնսթայն երկրագունդիս բազմամարդութիւնը կը հաշուէ մէկ միլիոնուկէս բնակիչ, երկրիս մակերեսը 28 միլիոն քառակուսի մղոն բարեբեր հող ունի, 14 միլիոն սգեր, 4 միլիոն անապատ։

Ուրեմն անշուշտ աշխարհ 6 միլիառ մարդ միայն կրնայ սնուցանել։

Հողագունդիս այժմու բազմամարդութիւնն ե՞րբ այս թիւին պիտի հասնի.

Պ. Ռավէնսթայն իր հաշիւներուն սկզբնակետ կ'ընտրէ հետեւեալ թուանշաններն որք կը ցուցնեն ժողովուրդին տասնամեայ աճումը. Եւրոպա՝ 87 առ հարիւր՝ տասը տարուան մէջ. Ասիա՝ 6 առ հարիւր. Ափրիկէ՝ 10 առ հարիւր. Աւստրալիա և Սվ-կէանիա՝ 36 առ հարիւր. Հիւսիսային Ամերիկա՝ 20 առ հարիւր. Հարաւային Ամերիկա՝ 15 առ հարիւր։

Եթէ այս թիւերուն միջինն առնունք, ամեն տասը տարի ամբողջ երկիրը 8 առ հարիւր մարդու յաւելում մը պիտի ունենայ։

Իբր հիմ առնելով այս աճումը, կարելի է գտնել 6 միլիառ մարդերու թիւը որ առաւելագոյնն է և ապրիլ աւելին կարող չէ սնուցանել երկիրը. այսպէսով կը գտնուի 2072 տարին, այսինքն հարիւր ութսունմէկ տարի հոգը։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՄԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Անգլիացի իրաւագիտական խորհրդական մը վերջերս երեւցաւ Հօմէրի տնանկութեան դատարանին առջեւ։ Խորհրդականն յայտարարեց թէ իր կոչումն պատճառն էր իր տարապայման սէրը երկաթուղիով ուղեւորութիւններու վրայ։ Մօտ չորս տարիէ ի վեր՝ օր մը չէ անցած որ խորհրդականը կառախումբ չնստի։ Մեծագոյն մասամբ, նոյն իսկ կանգ չէր առներ հոն ուր կը հասնէր, այլ կը նստէր յաջորդ կառախումբն իր տունը դառնալու համար։ Արդէն իր ուղեւորութիւններէն շատերը բաւական երկար էին, թէեւ՝ առանց ոևէ նպատակով ի գործ դրուած։

ՀԻՆ ԲԱՂԱՔՄԸ

Անգլիացի երկրախոյզ մը, Պ. Պէնդ, որ ծանօթ է իր հետաքրքրաշարժ գիւտերովն հին քաղաքակրթութեան վրայ (հաւանօրէն Փիւնիկեան), Հռոմայի հողոմն մէջ ի Հապէշստան, երեւան հաներ է աւերակներն հելլենական քաղքի մը զոր յիշած են հին ժամանակի շատ աշխարհագիրներ, և գլխաւորապէս Պտղոմէոս, որ Քիօքէ անուամբ կը նշանակէ զայն։

Հաշակաւոր յոյն աշխարհագէտ կը պատմէ թէ Քիօքէ քաղաքը անհուն ջրամբար մը ունէր որ ճշմարիտ յիշակերտ մըն էր։ Արդ, Պ. Պէնդ, արդի աւերակներուն մէջ, գտած է ջրամբար մը որ ամեն կերպով կը համապատասխանէ Պտղոմէոսին կողմէ նկարագրուածին։ Ակից առաջ կուգայ Պ. Պէնդի և յոյն հնագէտներուն ըստուգութիւնը, թէ յիրաւի Քիօքէ քաղաքն է այս որուն վրայ խօսած են հին աշխարհագիրները։

Նոյն հնագէտներուն ըսածին նայելով կերեւայ թէ Աւեքսանդրի տիրապետութենէն քիչ մը եսքը բազմաթիւ յոյներ հաստատուեր են Հապէշստանի մէջ և հոն շիներ են շատ քաղաքներ։ Հետեւապէս երեւան հանուած Քիօքէ քաղաքը՝ միակ հելլենական քաղաքը չէ որ կը գտնուի ի Հապէշստան։

ԳՈՐԾՈՆԱԿԱՆ ԲԺԻՇԿ ՄԸ

Միւկենտորֆի ջերմային կայանին բըժիշկը ծանուցում մը հրատարակել տուած է յայտարարող թէ երբ օգը չոր է, կինները պարտաւոր են վեր առնել իրենց շրջազգեստներուն քղանցքները, բայց այս նախազգուշութիւն աւելորդ է երբ անձրեւ գայ. որովհետեւ կինները կրնան օժանդակած ըլլալ հանրային ուղիներու մաքրութեան։

ՐՈՊԼԻՐԴ ՔՈԼԷՋ

Այն Քոլէճ, հաստատեալ կայսերական բարձր հրամանով, կազմակերպեալ է Եւրոպան ու Ամերիկան նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կամտա մը, որով կը կատարուի։ Նաեւ ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Գուլիարերէն, Հալիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն եւ Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի գրատուն մը, իրը 8000 հատորներէ բաղկացեալ, Գիտութեանց, Հանրաբանական, Կենդանաբանական եւ Բուսաբանական հաւաքածոյներ, եւ Բնագիտական, Տարրաբանական, Բնախօսական եւ այլ լաբորատորիա գործիքներ։

Որովհետեւ բնակ գիտութիւնը մեծ կարեւորութիւն ստացած են զարմիս, նոր տնօրինութիւնք եղած են գայնս ուսանելու զիւրութիւնները ընծայելու համար, եւ սոյն գիտելիքս համար նոր դասասենեակ մը կարգուած է։

Բոպլրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական եւ գիտական ուսմանց լեզուն Անգղերէնն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իւր մայրենի լեզու եւ տոհմային պատմութիւն։ Հայերէն լեզուի եւ գրականութեան համար գծեալ է ուսման կատարեալ ընթացք մը որում պարտի հետեւիլ իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեանս բարեշէն եւ ոյժակալ շէնքերն կառուցեալ են ի Բուսիկի Հիսար, Գալատիոյ Եւրոպական կողմը գտնուող ընդարձակ եւ գեղեցկագոյնն եւ ամենէն առողջարար համարեալ է։

Քոլէճի յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 3/15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւնն որ ի Բուսիկի Հիսար։ 683 12—16

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻՆ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵՍԱՑ

ՕՐԻՍԿԻՒՏԱՐ

Վարժարանս կը վերաբացուի Սեպտեմբեր 1, Հարեւանցի, եւ դասընթացը կ'սկսին Սեպտեմբեր 6, երկուշաբթի առաւօտ։

Տնօրէնը պատրաստ է ընդունիլ իր վարժարանին մէջ այն անձերն որք աշակերտաց մասին կ'ուզեն տեսակցիլ իր հետ։

1893 օգոստոս 24 Հիմնադիր-Տնօրէն

Իսկիւտար Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

4—4

ՄԷՏՈՒՏՃԵԱՆ

ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻՆ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵՍԱՑ

Հիմնական եղանակաւ կ'աւանդէ լեզուական եւ ուսումնական ճիւղերը, վկայեալ եւ փորձառու ուսուցիչներու ձեռքով։

Ժամ տարեշրջանը կը սկսի Սեպտ. 1ին։ Ինչ ինչ քաղաքփոխումներ յայտագրին աւելի եւս ծանօթացուած են։ Կ'ընդունուին գիշերօթիկ եւ ցերեկեայ աշակերտներ եւ միայն ցերեկեայ աշակերտուհիներ պիրտատուելի պայմաններով։

Այն պատ. ծնողք որք կը փափաքին վարժարանիս վստահիլ իրենց թանկագին զաւակաց դաստիարակութիւնը, կը հրաւիրուին տեսակցիլ Տ. Ռ. Յ. Պէրպէրեանի հետ, յենի-Քարու, Փափազեան ամրոցի ծովեզերեայ ապարանը, հաւատալի լինելով թէ՝ առհասարակ բոլոր ուսանողաց տարուած ընտանեկան խնամքը եւ ամեն տեսակէտով ի գործ դրուած աչալուրջ հոգածութիւնը, ինչպէս ցարդ, յետ այսորիկ եւս լի՛ ու լի պիտի համապատասխանէ ընդհանուր բաղձանաց։

Հիմնադիր-տնօրէն

722 4—4 Գ. Պ. ՄԷՏՈՒՏՃԵԱՆ

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

Ի ԲԱՆԱԼԻԹԻ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Վարժարանս պիտի բացուի վերստին Սեպտեմբեր ամսոյն 1ին Հարեւանցի օրն, իսկ դասախօսութիւնք՝ նոյն ամսոյ 3ին՝ ուրբաթ օրը։

Վարժարանս ուսմանց եւ լեզուաց համար վկայեալ (diplomé) ուսուցիչներ ունի։

Վարժարանիս պարտաւորեալ լեզուներն են, Հայերէն, Տաճկերէն, Իտալերէն եւ Գերմաներէն։

Վարժարանս կ'ընդունի 3 տեսակ աշակերտ, Դիշերօթիկ, Ցերեկօթիկ եւ Արտաքին։

Դաշնակի համար Վարչութիւնս՝ Վիեննայի եւ Բաժշտանոցէն (conservatoire) վկայեալ ուսուցիչ մը հոգացած է այս տարի։

Աշակերտելոց ծնողացմէ կամ խնամակալներէն կը խնդրուի որ զգոյշացմունք յառաջ Վարչութիւնս նեռ տեսութիւն ընելու համար։

Ընդարձակագոյն ծանօթութեանց համար դիմել առ Հ. ԱՆԹԻԼԱՍ Ղ. ՅԵՐԿԱՆԵԱՆ Վարիչ Վարժարանին

Բանալիի, 12/28 Օգոստոս, 1893

781 2—6

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՀԱՅՈՑ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Բէ— 1, Եէլճէ փողոց, Բերա

Ուսումնարանին դասերը վերստին պիտի սկսին առաջիկայ սեպտեմբեր ամսոյն 1ին (Ք. Տ.)։

Ինչպէս ծանօթ է արդէն ուսումնասէր ազգայնոց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանը՝ որ չորրորդ դպրոցական տարեշրջանը կը մտնայ, մայրաքաղաքս Մինակ դպրոցական հաստատութիւն է, որ կանոնաւոր կերպիւ երկրորդական դասական կրթութիւն (Enseignement secondaire classique) դիւանագէտ Եւրոպայի Լիսէ, Գոլէժ և Ժիմնազ կոչուած վարժարաններուն պէս, ուստի Ուսումնարանին ծրագիրն սոյն վարժարաններուն յար և նման է, բաց ի ըստ պետական և պահանջմանց երկրիս՝ եղած քանի մը փոփոխութիւններէն և յաւելուածներէն։

Այս կրթութեան գլխաւոր առաւելութիւններէն մէկն՝ ուսումնասէր աշակերտներուն Եւրոպայի բարձր վարժարաններու և Համալսարաններու դասախօսութեանց յիրաւանց հետեւելի կարնալն է։

Ուսումնարանին վկայականները հաւասարազօր պիտի ճանչցուին Գաղղիոյ Լիսէներու baccalauréat ès lettres և ès sciences վկայականներուն։

Ուսումնարանին ընթացքը տասնամեայ է, սկսեալ ցիներորդ դասէն՝ որ խոնարհագոյնն է, մինչեւ իսաստասիրութեան դասը։

Ուսումնարանին մէջ զգրութիւնք և գիտութիւնք միեւնոյն խնամով կը դասաւորուին։

Դասերն յանձնուած են ուսուցչական խմբի մը՝ որ կը բաղկանայ մայրաքաղաքիս ամենէն ընտիր և փորձ դասատուներէն, և Բարիզեն յատկապէս բերուած առաջնակարգ ուսուցիչներէն։ Թէ՛ այս մասիս և թէ՛ արիւ մասերուն մէջ ինամակալութիւնն ամէն ջանք ի գործ կը դնէ՝ պէտք եղած բարւոքումները կեսգեսէ կատարելու, որպէս զի Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆն եւրոպական նմանորինակ կրթարանաց կատարելութեանը կարենայ հասնիլ։

Ուսումնարանն ունի նաեւ նախակրթարան մը, որուն ընթացքն երկամեայ է և ուր կընդունուին վեց տարեկան աշակերտք՝ Ուսումնարանն անցնելու պատրաստուելու համար։

Մանրամասնութեանց և ընդունելութեան պայմաններուն տեղեկանալու համար՝ պատուական ազգայինք կրնան ամէն օր մինչեւ կէս օր տեսակցիլ Տնօրէնին հետ,

Ուսումնարանը։ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. Գ. Լ—սա—արէն Ո—ա—ճեանցանի.

Բերա, 23 օգոստ. 1893

776 3—4

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՂԳԿԱՆՑ

Ազգ. բարձր վարժարանն ազգիանց՝ պիտի վերաբացուի երկուշաբթի, 18 Սեպտ.։

Աշակերտուհի տալու համար կարելի է դիմել դպրոցս Սեպտ. 1էն ետքը, կամ նամակաւ՝ ուղղեալ դպրոցին բարտուղարին։

Հասցէ՝ English High School for Girls, № 353 Grand 'Rue de Péra, Constantinople. 779 3—10

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԱՄԲԱՆԱԶԵԱՆ

ԳԱՏԳԻԻՂ ՊԱՀԱՐԻՆԻ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 5

Բարոյական սեպտեմբերեաց 1

Մանկապարտէզս, ուր կրնդունուին 3էն 9 տարեկան երկսեռ մանուկներ, հաստատուած է, Ֆրէօպէլեան հրամանագրոյ համաձայն, բարձրադիր վայրի մի մէջ, հաստատուն շինուածով, լուսաշատ եւ օդաւէտ սենեակներով։ Հաստատութիւնս, երեք դասարաններու բաժնուած ծրագրով մը, կը խոստանայ տալ ազգային մտաւոր մտաւորական, կարող մանկավարժուհեաց ձեռամբ, ֆիզիկական, բարոյական եւ մտաւորական խնամեալ դաստիարակութիւն մը եւ պատրաստել զանոնք ըլլալու ԻՐԱՒՈՂ եւ ԱՇԽԱՏՈՂ էակներ։

Բաց ի Ֆրէօպէլեան նուէրներէն. մանկապարտէզս ունի դաշնակ մ'ալ որով սանիկները պիտի երգեն, պարեն եւ խաղան իրենց մարմնամարզական բոլոր խաղերը։ Բաւական ընդարձակ պարտէզի մը մէջ իւրաքանչիւր սանիկ պիտի ունենայ նաեւ իր մասնաւոր փոքրիկ ածուն ուր պ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ,

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՊՏԷՄԲԵՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՑ, ԴԱՒԱԹԻԱ 771

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 322

ԱՄՍԹՔ ՊՐԻԹԻՇ ԵՆՑ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ
ԽԱՐԴԱԳԼՈՒԽ Ընդ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11 141 290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 2,794,012

ՆՕՐԹՀԸԸՆ ԷՇՈՒՐԸ ԵՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ընդ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146 418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն տարի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ էր դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ ազնվականներու ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի հիւրին համար մինչև գարդ տարեկան Քսանին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին ի՛նչպէս։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 **ՄԱՐԻԹԱՑՄ.** ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւերը և առագաստանաւերուց մէջի ապրանքներն և դրամագրամները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Կնոջ և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Պ. Թաղիա Մէհմէտ Այի փաշա խան գ. յարկ թիւ 22 և 22 Ա. սենեակներն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ, Գործակալ Կ. Պոլսոյ մերոյիշեալ երեք Ընկերութեան։

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵՒԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

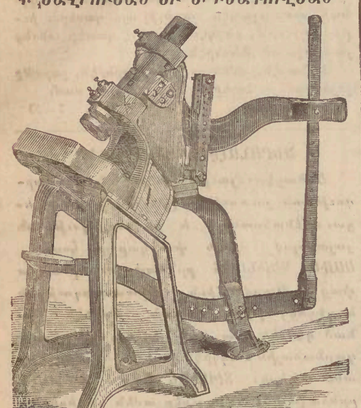

Ցեղագրջոյ ընկերեալ արհեստաբերդներու մէջ Մարդոնեան, բաբեղեանների, ոսկեսներեան

Թէյի, լօգումի, հէվայի, խավեարի, բէչէլի, խակէլի, չաքարի, սիկառի, Թուղթի և այլ բաղում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի դոյլեր, լուացարաններ, ևն. ևն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 719

Պահեստ-Գարու, Բարիմ Բաշա խանի դէմն։

THE LANCASHIRE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍՏԷՐ, ԱՆԳԼԻԱ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1852 — ՀԻՄՆԵԱԼ 1852

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
31 Դեկ. 31ին առանց տրուած գմ.	1,771,006
1891 Դեկ. 31ին պահեստ	1,362,953
Հասոյթ 1891ին	1,051,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ իրեր, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայսն, ինչպէս և նաւերու մէջ ապրանքներ, նաւահանգստին մէջ։ Վնասի ատեն սպաս և իրաւամբ վճարում։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալ լուսիաւոր ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Գալաթիա։

Զեղչեալ գներ
Ներկայացուցչ
Ռ. Մ. ՊՈՆՏ
564 (ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.)

ՏՐԴ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱՐՈՑԺՔ

1 ՊԱՅԷԶ-ԳԱԲՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաւչուէ լինարի արհեստական ակառներ պատրաստելու, ժէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակառները, ոսկի, ագամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամէն տեսակ բերանի և ակառայի հիւանդութեանց։
(Բացի կիրակէէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 714

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ է Փարիզ էջ Եղերոնապէղին, Պանդ փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած գնաւոր	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իինիօն»-ի մէջ	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԴԱՆ։
Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Գալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 690

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՔԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճանապարհորդութիւնք

Թ. 30 11 Օրէսարի առաւօտեան, ժամ 9ին, ելս միջոցէն։
Կ. 31 12 Աւերանդրիոյ ուղղակի առաւօտեան, ժամ 5ին մեծ միջոցէն։ Պիրէսի մասնաւ
Հ. 1 13 Ինեվասարայի առաւօտեան, առաւօտեան ժամ 10ին։
Երկ. 1 13 Լաւրիանոյի գիտի փարը Ալեքսանդրիոյ նաւահանգիստները մինչև տարեսկիզբ ամեն ուրբաթ ժամ 11ին։
Չ. 2 14 Սմիւռնայի առաւօտեան ժամ 9ին ելս միջոցէն։

Ազգ. — Յունիս 31 12, երբ ցաւերի տոմս կ'ունենան գնելի Սուրիոյ նաւահանգիստներու մեկնող տարեկան զեղչեալ գիներով մէջ պիտի հանդիպին Տրիբոլի Պէյրութ. Կարմա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւերու։ 605

ՄԱՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլ և Մէնիկոմպոն Գլաս բանալ շոգենաւ

Լուսնակ	Գնով	Լուսնակ	Գնով
Բանդաբաս	4200	Սիմբրս	3000
Նէրս	4000	Սաղրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեկրեն	3000
Մէսսաղբէս	6250	Թեքս	3000
Ռիգա	6250	Լոգիս	3000
Մարմարա	6250	Գլեմսա	800
Մարիոթիս	3250	Սիրել	800

Գնաց շոգենաւը դէպի ի օգուտ։ 31ին Լիվերբուլէն սատ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթոլ խան
ՀԷՑՄՍ ՄԱՍ և Ընկ.
292 Կ. Գալաթիա Նարիկ Լիմանը

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1893 ՄԱՅԻՍԻ 30 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

Վերադարձ Լէնդ շոգենաւեր

11 — Պեպէք Ա.Ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ.
11 10 Եէնիմ. Մեզ. Պէյրիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպէք Ա.Ռնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
11 15 Գամ. Վանիք. Զէնկէյ. Պէյլեր. Գուլկ.
11 15 Պէյդզ Գաղրա. Զաուդ. Գանլճ. Ա.Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ.Գուլկ
12 — Պէյդզ Բաշտա. Եէնիք. Զաուդլ. Գանլճ. պոյամ. Ր. Ա. Հիսար Գանտլ. Ա.Ռնվատ. Զէնկլիք Պէյլդ. Օրթաք. Գուլկ. Իսպիտարտ Պէշիքթաշ Գաղաթաշ
12 — Եէնիմ. Մեզարդ. պէյլիք. Թարտաղ. Եէնիք Սիրն. Միրկ. Ր. Հիսար պեպէք Ա.Ռնվ. Գուրուչ օրթաք պէշիքթաշ
12 40 Ր. Ա. Գավլ. Եէնիմ. Մեզար. Պեյլիք. Թար. Պէյդզ Բաշտա Զաուլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանա Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուլկ. Պէշիքթաշ
12 45 Եէնիմ. Մեզար. Պեյլիք Թարտաղ Եէնիք Մրկն. Պոյամ. Ր. Հիսար Պեպէք Ա.Ռնվ. Գուրուչ Օրթաք. Պէշիքթաշ։
1 45 Եէնի մահալլէ Սեբերպուրնու Պեյրիւքտ. Թարտաղ Եէնիք. Խաթ. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպ. Ա.Ռ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկ.
2 — Եէնիմ. Մեզար. Պեյլիք. Թարտաղ. Պէյդզ Բաղչէ Զաուդլու Գանլճ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկլ. Պէյլդ. Գուլկ. Պէշիկ
2 40 Ր. Ա. Գավլդ Եէնիմ. Մեզար. Պեյլիք. Թարտաղ Պէյդզ Պաղչէ Զաուդլու Գանլճ Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկլ. Պէյլդ. Գուլկ. Լուսն.
3 — Եէնիմ. Մեզար. Պեյրիւք. Թարտաղ. Եէնիք. Սիրն. Միրկ. Պոյամ. Ր. Հիսար Պեպէք Ա.Ռնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ.
3 45 Եէնիմ. Մեզ. Պեյլիք. Թարտաղ. Պէյդզ Բաղչէ. Զաուզլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլիք Վանիք. Զէնկլ. Պէյլդզ. Գուլկ պէշիք.
4 — Եէն. մահալլէ Մեզար. Պեյլիք. Թարտաղ. Եէնիք Սիրն. Միրկ Պոյամ. Ր. Հ. Պեպէք Ա.Ռնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
4 45 Եէնիմ. Մեզար. Պեյլիք. Թարտաղ. Եէնիք. Միրկն. Ր. Հիսար Պեպէքլիրնավ. Օրթաք. Պէշիքթաշ
5 30 Մեզարդ. Պեյրիւք. Թարտաղ. Պեյդզ. Բաղչա. Զաուզ. Լուսլրգ. Ա. Հիսար Լանտլ. Վանիք. Զէնկէյ. Պէյլ. Գուլկ. Պէշիք.
5 45 Եէնիմ. Մեզարդ. Պեյրիւք. Թարտաղ. Եէնիք. Ա.Ռնվ Միրկ. Պոյամ. Ր. Հիսար Պեպէք Ա.Ռնվ Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկ.
7 — Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանա Ա.Ռնվ. Զէնկ Պէյլէկն. Օրթաք. Գուլկնճ. Պեշիք. Իսպ.
7 — Եէնիմ. Մեզա գ. Պեյրիւքտերէ Թարտաղա Պէյդզ Բաղչա. Եէնիք. Միրկն. Ր. Ա. Հիսար Գանա. Սրնվ. Զէնկ Պեյլ Օրթաք. Գուլկ. Պեշիկ. Իսպ.
7 45 Ա. Ր. Գավլ. Եէնիմ. Մեզդ. Պեյրիւք. Թարտ. Եէնիք. Միրկեան. Ր. Հիսար Պեպէք. Ա.Ռնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիկ.
8 45 Եէնիմ. Մեսարդ. պեյրիւ. Թարտաղ. պեյդզ Բաղչակ. Զաուզդ. Գանլ. Ա. Հիսար Գան. Վանի Զէնկ. պեյլ. Գուլկ. Իսպ.
9 15. Եէնիմ. Մեսարդ. Պեյրիւք. Թարտաղ Եէ-նիք. Սիրն. Պոյամ. Ր. Հիսար Ա.Ռնվ. Օրթ. Պեշիք.
9 40 Եէնիմ. Մեզարդ. պեյրի ք. Թարտ. պեյդզ Զաուզ. Ա. Հիսար Գանա. Ա.Ռնվա. Զէնկ. պեյլեր. Գուլկ. պեշիք.
10 — Եէնիմ. Մեսարդ. պեյրիք. Թարտաղ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար պեպէք Ա.Ռնվա. Գուրուչ օրթաք. պեշիք.
10 25 Եէնիմ. Մեզարդ. պեյրիք. Թարտ. Եէնիք. պեպէք օրթաք. պեշիկ
10 40 Եէնիմ. Մեզար. պեյրիք. Թարտաղ. պեյդզ. Բաշկնճ. Զաուզ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. Եյլ. Զէնկ. Գուլկ. Իսպիրիք.
11 — Մ գար. պեյրիք. Թարտ. Եէնիք. պոյ՝ Հիսար Ա.Ռնվ. օրթաք, պեշիքթաշ

Կամաքլէն դէպի շոգենաւեր

12 30 Պեշիք. Օրթաք. Գուլ. Ա.Ռնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիմ. Թարտաղ պեյրիք. Մեզդ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գավլ
1 15 Պեշ. օրթ. Ա.Ռնվ. Պեպէք Ր. Հիսար. Պոյամ Սիրն. Եէնիք. Թրդ. Պեյ. Մեզ. Եէնիմ
1 30 Իսպ. Գուլկ. Պեյլեր. Զէնկ. Վանիք. Գանա Ա. Հիսար Գանլրձա. Զաուզդ. Բաղաղանկ Պեյդզ. Թարտ. Պեյրիք. Մեզդ. Եէնիմ.
2 — Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ա.Ռնվ պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարտաղ պեյրիք. Մեզդզ. Եէնիմ.
2 20 Գաղաթ. Իսպ. Պեշիք. Գուլկ. Օրթ. Պեյլ Զէնկլիք. Ա.Ռնվ. Գանա. Ա. և Ր. Հիսար Գանլրձա. Միրկ. Եէնիք. Բաղաղ. Պեյդ Թարտ. Պեյրիք. Մեզար. Եէնիմ.
2 40 Պեշիկ. օրթաք. Եէնիք. Թարտ. պեյրիք. Մեզդ. Եէնիմ.
3 15 Պեշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Ա.Ռնվ. Ր. Հիսար Պոյամ. Միրկ. Մաքէնա. Եէնիք. Թարտ Պեյրիք. Մեզարդ. Եէնիմ.
3 30 Իսպ. Գուլգմ. պեյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանա Ա. Հիսար Գաղրձա Ա.Ռնվ. Բաղաղ պեյդզ Թարտաղա պեյրիք. Մեզարդ.
4 — Պեշիք. Սբթ. Գուրուչ. Ա.Ռնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարտ. Պեյրիք. Մեզդ. Եէնիմ.
5 — Իսպ. Պեշիք. Գալնճ. Օրթաք. Պեյրիկ Զէնկլիք. Ա.Ռնվ. Պեպէք Գանանլ. Ա.Ր. Հիսար Գաղրձ. Զաուզ. Միրիկեան
5 15 Պեշիք. օրթաք. Ա.Ռնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկեան Եէնիքէրեյ Թարտաղ. պեյրիք. Մեսարդ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գավաղ
6 — Գաղաթ. Պեշիք. Օրթաք. Ա.Ռնվ պեպէք Ա. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պեյդզ Թարտաղ. Պեշիք Մեզարդ. Եէնիմ.
7 — Պեշիք. Իսպ. Գուլգնճ. Պեյրիք. Զէնկլէ Ա.Ռնվ. Գանա. Ր. Հիսար Պոյամ Գաղրձա Եէնիք. Թարդ. Պեշիք. Միրիք. Եէ. Ն մահալլէ.
7 35 Պեշիքթաշ Օրթ. Ա.Ռնվատ. Եէնիք Թարտաղ Պեյրիք. Մեսարդ. Եէնիմ.
8 — Իսպ. Գուլգն. Պեյլդ Զէնկ. Ա.Ռնվ. Գանա Ա. Հիսար Գանլրձ. Բաղաղանկ Պեյդզ. Թարդ. Պեյրիք. Մեսարդ. Եէնիմ.
8 30 Պեշ. օրթաք. Գուր. Ա.Ռնվ. պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարտաղ. պեյրիք. Մեսարդ. Եէնիմ.
9 15 Պեշիք. օրթաք. Ա.Ռնվ. Ր. Հիսար պոյամ՝ Եէնիք. պ.յդզ Թարտաղա պեյ. Մեզդ.
10 5 Գաղ. Գուլգն. Պեյլեր Զէնկ. Վանիք Գանա Ա. Հիսար Գանլրձա Զաուզդ. Բաղչ. Պեյ Մեզդ. Ր. և Ա. Գավաղ.
10 — Գաղ. Պեշիք. Իսպ. Գուլգն. Պեյլ Զէնկլիք Գուրուչ. Ա.Ռնվ. Գանա. Ա. Ր. Հիսար Գաղրձ. Միրկ. Եէնիք. Բաղաղ. Պեյդզ
10 20 Պեշիքթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Ա.Ռնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Պոյամ. Միրկեան Պեէնիք Եէնիք Թարդ. Պեշիք. Մեսարդ. Եէնիմ.
11 10 Իսպ. Գուլգ. Պեյլեր. Զէնկ. Վանիք. Գանա Ա. Հիսար Գաղրձ. Զաուզդ. Բաղ. Պեյ՝ Պեյդզ. Թարդաղա Պեյրիք. Մեսարդ.
11 20 Պեշիք. Օրթաք. Ա.Ռնվ. պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարտաղ Պեյրիք. Մեսարդ. Եէնիմ.
11 30 Պեշիք. Գուլգն Օրթ. Պեյլեր. Զէնկ. Վանիք Պեպէք.
12 15 Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ա.Ռնվ. Եէնիք Թարաղիա Պեյրիք.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԼԵՍՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՇԻՒՂԻՒՔ—ՉԼԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1893, մինչեւ ցնոր ատօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՂԻՒՔ—ՉԼԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒՌՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	82	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	ԶՕՏՎԱԾ					Առաւօտ										Իրիկուն							
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.
Կ. Պոլիս	6 10	6 30	7 00	7 30	8 56	9 27	10 ...	10 30	11 ...	11 45	1 30	2 ...	2 34	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 33	6 ...	7 30	7 45
Գալաթա-գաղաղ	6 20	6 46	7 09	7 49	9 05	9 37	10 11	10 39	11 09	11 55	1 41	2 9	2 44	3 10	4 11	4 43	5 11	5 43	6 11	6 44	7 07	7 46	7 54
Եէնիմ—գաղաղ	6 24	...	7 13	7 46	9 0	9 41	...	10 43	...	11 59	1 45	2 13	2 48	3 14	4 15	4 47	5 15	5 47	6 15	...	7 11	...	7 58
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 30	...	7 19	7 59	9 15	9 47	...	10 49	...	12 05	1 51	2 19	2 54	3 20	4 21	4 54	5 22	5 54	6 22	...	7 17	...	8 4
Եէնի—գաղաղ	6 35	7 04	7 26	8 10	9 20	9 52	10 20	10 54	11 18	12 09	1 57	2 23	3 ...	3 33	4 27	5 ...	5 28	5 59	6 29	6 53	7 22	7 58	8 7
Թաղրիգիւղ	6 49	7 18	7 41	8 22	9 32	10 03	10 32	11 05	11 30	12 09	2 10	...	3 13	...	4 40	5 14	5 44	6 10	6 43	7 4	7 34	8 12	...
Ա/ Պէրէքանու	...	7 32	7 51	8 32	9 42	...	10 42	...	11 44	12 19	2 20	...	3 23	...	4 50	...	5 54	...	6 56	...	7 44	8 22	...
Քիւչիւք Չէք.	...	7 42	...	...	...	...	...	...	11 54	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 06	...	...	...	...

ՔԻՒՂԻՒՔ—ՉԼԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՌՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61
	Առաւօտ											Իրիկուն										
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Քիւչիւք Չէք.	5 58	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...
Ա/ Պէրէքանու	6 05	7 02	...	...	8 11	8 52	9 53	...	10 53	...	...	12 57	...	2 58	...	3 55	5 01	...	...	6 27	...	7 22
Թաղրիգիւղ	6 17	7 16	7 40	...	8 25	9 06	10 06	10 40	11 05	11 29	12 40	1 10	...	3 11	...	4 09	5 14	5 42	6 15	6 43	7 11	7 44
Եէնի—գաղաղ	6 33	7 28	7 55	8 12	8 38	9 19	10 19	10 53	11 17	11 42	12 52	1 23	2 27	3 23	3 54	4 25	5 30	5 55	6 31	6 54	7 35	8 07
Սամաթիա	6 37	7 33	...	8 16	...	9 24	10 24	10 57	11 21	11 46	12 57	1 28	2 31	3 29	3 58	4 29	5 34	6 02	6 35	6 58	7 38	...
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաղաղ	6 43	7 39	...	8 22	...	9 30	10 30	11 03	11 27	11 52	1 03	1 34	2 37	3 35	4 04	4 35	5 40	6 08	6 41	7 04	7 43	...
Գալաթա-գաղաղ	6 48	7 44	8 04	8 28	8 48	9 35	10 38	11 08	11 33	11 58	1 08	1 38	2 42	3 41	4 08	4 39	5 46	6 11	6 45	7 08	7 53	8 23
Պոլիս	6 56	7 52	8 12	8 36	8 56	9 43	10 46	11 16	11 41	12 06	1 16	1 46	2 50	3 49	4 16	4 47	5 54	6 22	6 53	7 16	8 01	8 32

Գրքոյ ծրարներն անխիղճ կ'ընդունուին ամեն կառատիրոջ մէջ, իսկ մեծ ծրարը 61 և 64 թիւ կառատիրոջ մէջ միայն կ'ընդունուին.
Ցնոր ատօրինութիւն, թիւ 8. 9, 10. 13, 38, 41, 42 և թիւ 45 կառատիրոջերը միայն վարչական մը կանգ պիտի առնուն ի Զէյթունլու։ 1

ԱՌԱՋՐՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

բնե-եկ. Ամէնայ, Կ. Պոլսոյ և Օրթաքոյ Գլիւ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼԸՆ ՈՐԴԻՔ

Անուանք	Թիվոյ	Անուանք	Թիվոյ	Անուանք	Թիվոյ
Ազատ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անէլլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտեր	1700
Ազուլլ	5500	Կիգաս	2200	Բլարիս	1500
Ակիս	2300	Կոզլ	1800	Բոյս	1000
Աբիսագ	2000	Կրոսնս	2200	Բուլիգ	2800
Գասանս	3000	Հիրոս	2000	Բրիսթոլ	4200
Գորանիս	2200	Հիսայլէ	3400	Բինալգա	3200
Դալամ	2000	Հինուս	7000	Բալլս	3000
Զէրիթալլ	8800	Հոնտուրլ	1200	Բօնիս	3500
Գէլլոս	2600	Ալակս	5000	Բօղաբիս	3500
Գալիբաս	2500	Ձիլէն	2800	Պալիբիս	4000
Գասիս	2100	Գէլոս	2000	Պանդիսկս	2200
Գաղ	2000	Գոլբիս	4200	Բարդս	2000
Գասն	2700	Գոլնս	2200	Սիրվիս	2000
Զէրանկ	5000	Լէս	2000	Բորնեան	4300
Գլիս	5500	Լէբանէն	4500	Թ. Ամիրդ	3000
Գոլբրաս	3400	Լիմնիս	3000	Թուբոս	1200
Տիգ	2500	Մասն	1500	Թրիտոս	2800
Տամիս	2500	Մար նիս	4300	Քրբրիս	300
Տուլս	4800	Մարգելլ	6500	Ուբրանիս	5000
Տրաբ	2100	Միս	2000	Վրիթուլիս	5500
Բայնամ	7800	Մուրնս	3100	Սեաս	3600
Բաբարաս	6000	Դիս	2000	Ջերդա	1000
Բէրթրս	3200	Ալլանս	3000	Տիմարիս	200
Ջրանս	2600	Ամիլլս	5000	Ջանս	200
Ֆաղրան	800	Ֆրանս	4500	Ջերս	140
Ֆիտս	700	Ֆրէս	2000	Ֆարիս	120

Եէնիբէյ Մնարդ 3000
Բէրթրի Մնարդ 3000
Լէյնի Մնարդ 3000

Վալիդոնս չոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հալէպ ասատ կ'սպասուի յառաջիկայ երկուշաբթի առաւօտ 11ին։

Բալիքիրա չոգենաւը, նաւապետ Լէյտ, Լիվերբուլէն ճամբայ կ'ելնէ դէպի ասոյտ 18։

Ուսեալներէքս համար ուրն դիմորանքեն կ'ընտրուտ

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՆ
Գրասենեակ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
Խան Գալաթիա
709

Արտնանատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ